

vasama

Motivaatio
lisää
koulutuksen
tehoa sivut 8-10

Proman lakon-
murtamisyritys
epäonnistui! sivut 4-5

Otisin palkka-
ale kariutui sivu 5

Kaivos haastaa
sähköasentajan
sivut 12-13

Liiton luottamus-
hallinto Kiljavan
koulutuksessa sivu 9

Alan parasta korvaus- palvelua.

Meillä on tutkitusti tyytyväisimmät vakuutusasiakkaat.

Asiakkaidemme mielestä meillä asioiminen on vaivatonta ja nopeaa. Vaalimme asiakassuhdeitamme ja palkitsemme pitkäaikaisia asiakkaita alennuksilla. Tervetuloa Turvaan, vanhat ja uudet asiakkaat.

(EPSI Rating Asiakastyytyväisyystutkimus 2011, 2012)

Olemme asiakkaidemme omistama keskinäinen vakuutusyhtiö ja teemme yhteistyötä erityisesti ammatti-liittojen kanssa. Palvelemme puhelimitse numerossa **01019 5110** ma-pe 8-18 sekä osoitteessa www.turva.fi

VASAMA 2 • 2013

SÄHKÖJOHTO

MARTTI ALAKOSKI

Sähköliiton puheenjohtaja

- 3** Sähköjohto
- 4-5** Promalla taistellaan
- 5** Otiksella otellaan
- 6** Lauri Llyl 60
- 7** Next Step
- 8** Raison ammattiopissa
- 9** Hallinto koulutuksessa
- 10** Satsaa kutsumukseen
- 11** Kuukauden kuva
- 12-13** Sähköä kaivokseen
- 15** Harmaa talous
- 16** Verkostomessut 2013
- 17** Jäsenpalveluita
- 18** Työttömyyskassa
- 20** Osastot toimivat
- 21-22** Kurssit
- 22-23** Elledningen & Resumé

Joukkioista joukkueeksi

Sähköliiton edustajisto ja hallitus olivat Kiljavan opiston suunnittelussa ja toteuttamassa koulutuksessa samoin kuin liiton kaikki viisi johtokuntaa viikkoja myöhemmin. Koulutuksen tarkoitus oli selvittää eri hallintoelinten pätehtäviä ja antaa valmiuksia niissä toimiville jäsenistön edustajille. Jäsenlähtöisesti toimivassa liitossa luottamustoimien sujumisesta on hyötyä. Kun joukkioista tulee joukkue, pelataan samaan maaliin jäsenistön edaksi.

Koulutuksessa opettiin, miten meillä kaikilla on oma roolimme, joka saattaa tilaisuudesta riippuen myös vaihdella. Tärkeintä kuitenkin on se, että olemme omana itsenämme. Ei tarvitse pyrkiä olemaan yhtään enempää kuin on. Keskustelua eikä asian pohdintaa synny, ellei ole ristiriitoja.

Myös kokoustekniikkaa harjoiteltiin käytännössä. Tarkoituksesta oli tutustuttaa hallintoelinten jäsenet toisiinsa.

Viikonloppujen palautekeskustelussa osallistujat kokivatkin tärkeimpänä antina yhdessäolon ja toisiinsa tutustumisen. Jatkossa ryhmissä työskentely ja vaikeidenkin pääosten tekeminen on helpompaa.

en varrella löyästetty lähinnä viestintävälineiden kehityksen myötä, mutta samalla myös korvaus-taso on laskenut.

• • •

Jos kiinteistä varallaolojärjestelmistä aiotaan luopua siksi, ettei työn tilaaja ole valmis mak-samaan pikaisesta vikojen ja häiriöiden korjaamisesta, se on verkkoyhtiöltä uusi linjaus asiakkaisiin (sähköönkäyttäjiin) nähden ja ristiriidassa valtiovallan asettamiin tavoitteisiin nähden. Verkostotöissä varallaolojärjestelmät ovat olleet käytössä vuosikymmenien ajan. Nämä on pysytty turvamaan sähköönkäyttäjille minimoidut sähkökatkojat, sillä sovittu asentajamäärä on aina saatu sovituissa ajassa korjaamaan vika ja selvittämään muita häiriöitä.

Varallaolojärjestelmiä oltaisiin korvaamassa niin sanotulla lähtörahalla, joka maksettaisiin puheluun vastaanvalle ja vialle soiton perusteella lähtevälle asentajalle. Soittolistaan kerätään nimiä ja vakuutetaan, ettei sitoudu mihinkään vaikka nimensä antaa. Kunpa asia olisikin niin!

Väitän, että soittolistaan nimensä antaneilta, jotka puhelimella kiinni saadaan, tullaan vaatimaan välitöntä lähtövalmiutta ilmoitettuun kohteeseen. Nämä romutetaan vakiintuneet varallaolojärjestelmät.

Asentajat tulevat olemaan ilmaiseksi varalla odottamassa puhelinsoittoja ja kuittaamaan töihin lähdöstä mahdollisen nimellisen lähtörahan. Tuskipa täällästä haluaa yksikään asentaja.

Olen vuosikymmeniä sitten ollut vastaanvalen esityksen kanssa tekemissä. Silloin se pystytettiin torjumaan, koska se käytössä eriarvoista soittolistaan nimensä antaneet.

Nykyisin käytössä olevissa varallaolojärjestelmissä varallaolijalla on pääsääntöisesti yrityksen huoltoauto kotona. Nämä vikapaikalla ollaan nopeammin, vakka välitöntä lähtöä puhelinsoitto ei edellytäkään. Kehitetään mieluummin nykyistä varallaolojärjestelmää paremmin osapuolten näkemyksiä tukevaksi.

Toivotan hyviä hiihtolomakelejä!

vasama

Sähköalojen ammattiiliiton jäsenlehti.
Perustettu 1957 • 57. vuosikerta.
Lehti ilmestyy 12 kertaa vuodessa.
Seuraava Vasama ilmestyy 21.3.2013.
Aineistot 11.3.2013 mennessä.

Julkaisija:
Sähköalojen ammattiiliitto ry,
Elbranschernas
fackförbund rf.
Postiosoite: PL 747,
33101 Tampere
Puhelin: 03 252 0111
Faksi: 03 252 0210
Sähköpostiosoite:
vasamalehti@sahkoliitto.fi
etunimi.sukunimi@sahkoliitto.fi

Päätoimittaja:
Marti Alakoski
Vastaava toimittaja: Riitta Kallio
Toimittaja: Jonna Heiniluoma
Ulkoasus ja taitto:
Jari Mattila

Palkansaajalehdet – Löntagar-tidningar PALE ry:n jäsen

Painopaikka: Sanomala, Vantaa

Ilmoitushinnat tekstisivulla:
Mustavalko
2,25 €/pmm
Neliväri-ilmoitukset
3,00 €/pmm
Työpaikkailmoitukset ja
ammattiosastot -50 %
Mainostoimistoalennus -15 %

Ilmoitusmyynti:
Ekamedia/Tmi Emmi Kallio
Kalevanpuistotie 21 B 56
33500 Tampere
Puhelin: 044 344 4414
emmi.kallio@ekamedia.net

Lehden tilaushinta:
30 €/vsk kotimaa
40 €/vsk ulkomaa

Käräjäoikeus hylkäsi lakonmurtamishakemuksen

Pohjanmaan käräjäoikeus on hylännyt voimalaitosten käynnissäpitopalveluita tuottavan Proma-Palvelut Oy:n turvaamistoimihakemuksen, jolla yritys yritti estää osasto 169 - PVO Energia-ammattilaiset ry:n työtaisteluhalut. Proma-Palvelut ei hakenut muutosta käräjäoikeuden joulukuussa 2012 antamaan ratkaisuun, joten se on lainvoimainen.

Teksti: **Jonna Heiniluoma**

Proma-Palvelut Oy pyysi viime vuoden lopulla Pohjanmaan käräjäoikeutta antamaan päätöksen, jolla PVO Energia-ammattilaiset ry:tä olisi 200 000 euron sakon uhalla kielletty järjestämästä työtaisteluja. Pyynnön taustalla olivat yhtiön Vaasan toimipisteessä kokona syksyn jatkuneet työtaistelut.

Pohjanmaan käräjäoikeus hylkäsi Proma-Palvelut Oy:n turvaamistoimihakemuksen lakiin perustumattomana. Käräjäoikeus totesi, että lain mukaan se voisi määritä lakan lopettavaksi tai kielää uuden lakan aloittamisen turvaamistoimipäätöksellä asetettavan sakon uhalla ainostaan, jos tuomioistuimella olisi oikeus antaa sellainen lopullinen tuomio, jolla lakkoon kielletään.

Työtaisteluoikeus on ihmisoikeus
– Suomen lainsäädännössä ei ole säännöksiä, joiden nojalla työrauhavelvollisuutta rikkovat työtaistelut voitaisiin kielää. Niistä voidaan ainostaan tuomita hyvityssakko työ-

Heiniluoma esittää lakiin täsmällistä säännöstä siitä, etteivät työehtosopimuslain mukaan käsitteltävätyörauhakanteet kuulu turvaamistoimipäätösten piiriin.

tuomioistuimessa. Koska lopullisena tuomiona ei voi olla lakan kielitäävä tuomio, ei välivaiheenakaan voi olla turvaamistoimipäätöstä, jolla lakkoon kiellettäisiin sakon uhalla, Sähköliiton lakimies **Tero Heiniluoma** toteaa.

– Päinvastaisiakin alioikeusratkaisuja on kuitenkin tehty. Esimerkiksi Finnairin lakkoon murrettiin viime kesänä Helsingin käräjäoikeuden turvaamistoimipäätöksellä, joka tosin sai oikeusoppineiltä murskakriitikkiä ja jota työtuomioistuinkin myöhemmin oman asiaa koskevan ratkaisunsa rivien välissä arvosteli, sanoo Heiniluoma.

Promaa ei pyytänyt muutosta

Proma-Palvelut, jonka lakan murtamiseen tähdenneen turvaamistoimihakemuksen Pohjanmaan käräjäoikeus hylkäsi joulukuussa 2012, ei

määräkaan mennessä pyytänyt käräjäoikeuden päätkseen muutosta.

Käräjäoikeuden ratkaisuun tyytyväinen Heiniluoma on pettynyt siihen, ettei Proma-Palvelut lähtenyt hakemaan muutosta hovioikeudesta.

– Asiasta olisi ollut tärkeää saada ylioikeuden ratkaisu. Hovioikeustason päätös herättää aina laajempaa huomiota ja saa aikaan enemmän keskustelua kuin käräjäoikeuden ratkaisu, Heiniluoma tuumii.

Vaikka turvaamistoimihakemusten menestyminen työrauha-asiossa on poikkeuksellista, hän pitää tärkeänä, että turvaamistoimenpiteitä koskevaan oikeudenkäymiskaaren 7 lukuun lisättäisiin nimenomaisen säännös siitä, että työehtosopimuslain mukaan käsitteltävätyörauhakanteet eivät kuulu turvaamistoimipäätösten piiriin. ●

Nyt ei tehty finnaireja

■ Useat ammattijärjestöt aloittivat Finnairia koskevan lakan 5.6.2012 kello 15. Vielä samana päivänä lakkoon keskeytti, kun Helsingin käräjäoikeus yhden tuomarin kokoonpanossaan määrsi Finnairin vaatimuksesta turvaamistoimena ammattijärjestölle 400 000 euron uhkasakon.

Työnantajapuolen vaadit-

tua työtuomioistuimessa ammattijärjestöltä hyvityssakkoon lakan johdosta ammattijärjestöt vaativat, että työtuomioistuin peruuttaa käräjäoikeuden asettaman uhkasakon.

Työtuomioistuin totesi, että jokin toiminta voidaan kielää turvaamistoimipäätöksellä vain, jos sama toiminta voidaan kielää myöhemmin

pääasialla koskevassa oikeudenkäynnissä tuomiolla. Lisäksi työtuomioistuin totesi, että hyvityssakkotuomiolla ei kielletä mitään menettelyä, ei edes lakkoon, jonka seurauksena hyvityssakko on tuomittu. Työtuomioistuin huomautti myös, ettei sillä ole toimivaltaa antaa lakan kielitäävä tuomiota.

Vaikka työtuomioistuin

jätti ammattijärjestöjen vaatimuksen käräjäoikeuden asettaman uhkasakon peruttamisesta toimivaltaansa kuulumattomana tutkimatta, työtuomioistuimen perusteluisita voidaan todeta sen selkeästi asettuneen sille kannalle, ettei lakan murtaminen turvaamistoimipäätöksellä ole mahdollista. ■

“
Suomen lainsäädännössä ei ole säännöksiä, joiden nojalla työrauhavelvollisuutta rikkovat työtaistelut voitaisiin kielää.

Vaasassa kyse on ihmisarvosta

Pääluottamusmies **Markku Mäkinen** kuilee kernaasti uutisen, että työnantaja oli luopunut valitusmahdollisuudestaan.

– Toivottavasti se tarkoittaa, että viestimme on nyt ymmärretty. Turvaamistoimipäätöksen hakemisesta näki, että työnantajan pinna oli tiukalla. Uskon, että tämän keskustelun jälkeen työnantaja pitää pään kylmänä seuraavan kerran, kun sen teelee mieli alkaa tehdä sotaratkaisuja henkilöstönsä puolesta, Mäkinen toteaa.

Mistä se hermo sitten oikein kiristyi?

– Kun meidät 1994 siirrettiin liikkeenluovutuksella Etelä-Pohjanmaan Voima Oy:n ja Vaskiluodon Voima Oy:n kirjoilta PVO-Lämpövoima Oy:öön, sovittiin, ettei ketään irtisanota, vaan henkilöstön määrä ajetaan oikean kokoiseksi luonnollisen poistuman kautta. Eläköitymällä vähennys olisi tapahtunut ilman irtisanomisia vajaassa viidessä vuodessa, Mäkinen vastaa.

Työnantaja ei malttanut odottaa

Proma-Palvelut, joka tuotti kunnossapitopalveluita omistajilleen Pohjolan Voimalle ja Vaskiluodon Voimalle totesi viime keväänä yksipuolisesti, ettei 18 vuotta vanha, toistaiseksi voimassaolevaksi sovittu sopimus päde.

– Syvin kumarrus ja kunnioitus käräjäoikeudelle, jonka päätös palautti minulle uskon Suomen oikeusjärjestelmään, Mäkinen toteaa. 1.1.2013 alasajetun Proma-Palvelut Oy:n pääluottamusmies toimii nykyään pääluottamusmiehenä Vaskiluodon Voima Oy:ssä.

Viisi kannetta = 16 000 euroa

■ Energiateollisuus ry nosti Proma-Palvelut Oy:ssä käytyjen työtaisteluiden vuoksi vuoden 2012 syksyllä Sähköliitto ja PVO Energia-ammattilaiset Os. 169 ry:tä vastaan viisi kannetta, joilla vaadittiin hyvityssakkoja työehitosopimuslain mukaisten sopimusvelvollisuksien rikkomisesta. Kanteet ratkaistiin kolmella eri tuomiolla, joilla Sähköliitto ja ammattiastot tuomittiin maksamaan Energiateollisuus ry:lle korvauksia oikeudenkäyntikulut mukaan lukien yhteensä 16 000 euroa. ■

Otis-asentajien palkanalennukset laittomia

Turun hovioikeus on 22.1.2013 antamallaan tuomiolla vahvistanut, että Otis Oy on velvollinen maksamaan hissejä valmistaville, modernisoiville ja huoltaville asentajille yhden tunnin henkilökohtaista aikapalkkaa vastaavan matkajajan korvauksen jokaiselta työpäivältä 22.9.2009 lukien.

Teksti: **Jonna Heiniluoma**

Tapio Kujanpää toivoa, että nyt hovioikeuden päätöksen saanut tapaus toimii rohkaisevana esimerkinä, yrityksille, joissa maksuista on nipistelyt.

Alun perin Otis maksoi niin sanoitua matkatunnin palkkaa vastikkeksi siitä, että asentajat matkustivat ennen työpäivän alkua eri työkohteisiin ja työpäivän päätyttyä pois työkohteista siten, ettei matkustamiseen ei käytetty työaiaka. Vuonna 2009 Otis halusi muuttaa työntekijöiden työsopimusten ja ajan myötä työsopimuksen veroiseksi muodostuneen käytännön mukaisista järjestelyistä siten, että työkohteisiin alettiin kulkea työaikana. Samalla matkatunnin palkan maksaminen lopetettiin.

Sähköliitto riitautti yhtiön menettelyn ja kaksikymmentäyhdeksän jäsentä nosti liiton tuella kanteen yhtiötä vastaan syksyllä 2010.

Uudet säännöt yksipuolisella päätöksellä

Otis Oy:n käsityn mukaan matkatunnin palkan maksaminen ei olut perustunut työntekijäkohtaisiin sopimuksiin tai työsopimuksen veroiseen käytäntöön, vaan Teknologiateollisuus ry:n ja Sähköalojen ammattiilisto ry:n väliseen teknologiateollisuuden sähköalan työntekijöiden työehitosopimukseen perustuvien kollektiiviisiin sopimuksiin eli paikallisiin sopimuksiin. Paikalliset sopimukset ovat irtisanottavissa ei-vätkä niiden ehdot voi vakiintua työsopimuksen ehdoksi.

Sekä asian ensimmäisenä oikeusasteena ratkaissut Pirkanmaan käräjäoikeus että hovioikeus kuitenkin totesivat, että kyse ei ollut kollektiiviopimustasosta, vaan yksilö- eli työsopimustasosta sopimisesta.

■ Otisilla on 25.3.2013 asti aikaa pyytää korkeimalta oikeudelta valituslupaa. Työsopimuksen veroinen käytäntö on kuitenkin oikeuskäytännössä vahvistettu ja oikeuskirjallisessa hyväksytty ilmiö, joten asiaan ei Sähköliiton käsityn mukaan liity ennakkoratkaisun antamista edellyttäviä tai muita seikkoja, jotka voisivat antaa aiheen valitusluvan myöntämiseen. ■

Työnantajalla ei ole oikeutta yksipuolisella päätöksellä muuttaa työsopimuksen ehtoja olennaisesti ja pysyvästi.

Asentajille takautuvasti 200 000 euroa

– Käytännössä tuomio merkitsee sen vahvistamista, että Otis Oy on rikkoanut kantajien kanssa tekemiään työsopimuksia, kantajia avustan Sähköliiton lakimies Tero Heiniluoma toteaa.

– Yhtiö on velvollinen korvaamaan kantajille sopimusrikkomuksesta aiheutuneet taloudelliset vahingot, joiden määrä riippuu kunkin työntekijän henkilökohtaisen aikapalkan ja työpäivien määrästä, Heiniluoma kertoo.

Pääluottamusmies **Tapio Kujanpää** on tuomion vuoksi huojentunut.

– Työnantajan yksipuolin päättös ehti kolmen ja puolen vuoden ajan merkitä asentajille palkan rajauksen alentamista noin kymmenellä prosentilla, Kujanpää toteaa ja lisää, että tarkkoja laskelmia saatavista ei ole vielä tehty, mutta kun jutun kantajia on yhteensä 29 ja kun syksyn 2009 jälkeen on ollut noin 900 työpäivää, on Otis Oy velvollinen korvaamaan jo tähän mennessä maksamatta jätetyistä matkatunneista yli 200 000 euroa. Osa asentajista on vaihtanut työpaikkaa, mutta yhtiön palveluksessa edelleen työskenteleville kantajille matkatunnin palkka on tuomion perusteella maksettava myös vastaisuudessa. ●

SAK:n Lauri Lly luottaa palkansaajiin

”Pidetään Suomi valoisana!”

– Pidetään Suomi valoisana ja yhteiskuntaa yllä!

SAK:n puheenjohtaja **Lauri Lly** lähetää 60-vuotissyntymäpäivänsä aattona terveisiä sähköliittolaisille työhuoneestaan, jonka ikkunasta näkyy koko Hakaniemi.

Teksti: **Riitta Kallio**

Pian neljä vuotta SAK:ta luotettu sannut Lauri Lly on kulkenut pitkän tien ennen Hakaniemen herraksi päätymistään. Vaatinuttomista lähtökohdista yhteiskunnan huipulle monen mutkan kautta kavunnut mies ei ole unohtanut juuriaan.

– Olen edelleen palkansaajan asialla ja sillä saralla kyllä riittää nyt haastetta.

Lähes 20 vuotta sähköasentajan töissä ennen järjestöhommaa pitää onneksi jalat maassa ja suhteellisuudentajun tallessa, vakuuttaa Lly, joka on edelleen Sähköliiton ja osasto 039:n jäsen.

Llyn johdolla palkansaajakeskusjärjestöt jättivät 13. helmikuuta hallituspuolueille omat esityksensä työuraneuvotteluihin. Esitykset koskivat muun muassa työttömien työlistämistä, työaika-autonomian lisäämistä, perhevapaajärjestelmän uudistamista, työterveyshuoltoa sekä osaamisen kehittämistä.

Työmarkkinaosapuolten näkemykset ristiriidassa

– EK:n työurien pidentämiseen liittyvällä neuvottelulistalla olivat vain leikkaukset, työajan pidentäminen ilman ansiokompensaatiota ja eläkeiän nostaminen. Eläkeratkaisun osalta myös EK:n kanssa on sovittu jo viime maaliskuussa koko eläkejärjestelmän sisällön neuvottelemisesta ja asioiden käsitteystä. Tähän liittyvä esimerkiksi nuorten eläkelupauksen varmistaminen, eläkemaksut ja indeksit sekä karttumat ja ikärajat. Eli koko paketti on pöydässä syksyllä Pekkarisen työn valmistuttua, Lauri Lly arvelee ja vakuuttaa, että SAK on valmis jatkamaan neuvotteluja.

– EK:n sanelulinjalla ne eivät kui-

tenkaan jatku. Jos tuloksia halutaan, neuvotteluprosessin on oltava aito ja neuvottelutulokseen tähtäävä.

Llyn näkemyksen mukaan nykyisessä taloudellisessa tilanteessa palkansaajien kannalta turvaavin vaihtoehto olisi keskitetty ratkaisu.

– Sopimuskautta on onneksi jäljellä vielä vuoden verran, joten meillä on aikaa neuvotella ja löytää kunnollinen ratkaisu.

Haastaa itseään ja muita

Lauri Lly linjaillee laajasti tämän hetken tärkeimpiä työmarkkinahaasteita.

– Suomessa kavataan uutta kasvua ja investointeja. Hyvinvoitthyteiskuntaa on pidettävä ylä ja työtä pitää olla tarjolla. Työmarkkinoilille pitää tulla oikealla osaamisella ja osaaminen on myös pidettävä ajan tasalla. Työn pitää myös olla mielekästä ja palkalla on pystyttävä elämään. Elämää ei voi perustaa yhteiskunnan tuken varaan.

Lly näkee yhä tärkeämpänä, että ihmiset voivat vaikuttaa omaan työhönsä.

– Omakohtaisesti tiedän, että hyvinkin stressaavaa työtä voi tehdä, kun kokee sen mielekkääksi. Olen tehnyt töitä kaikilla tasolla ja kaikki työni ovat olleet omalla tavallaan mielenkiintoisia ja hyödyllisiä. Edelleen pidän hyvänä esimerkiksi sitä, että opiskelin nuorena sähköasentajaksi. Siinä oppi loogista ajattelua ja matematiikkaa, joka tässä numero-maailmassa on tarpeellinen taito.

Kuva: ANNE VRJÄNÄ

Merkkipäivänään Lauri Lly on perheensä kanssa matkoilla ulkomaille. Mukana on vaimo ja kolmen aikuisen lapsen lisäksi ukin lempilapsi, pian kaksivuotias Eelis, josta puhuessaan Llyn hymy on tavallistakin herkemmässä.

SAK:n puheenjohtaja on itse hyvä esimerkki elinikäisestä oppimisesta. Ahkeruuden, innostuksen ja uskaluksen lisäksi Lly on kerännyt matkan varrelta tärkeitä tietoja ja taitoja niin työelämästä kuin opinnoistakin. Ykkösduunarin plakkarista löytyy muun muassa työn ohessa suoritettu yrityshallinnon tutkinto Markkinointi-instituutista ja järjestöasiantuntumuksen yliopistotutkinto, jonka hän teki ollessaan Sähköliiton puheenjohtajana Tamperella.

Edelleen Lly on tavallisesti se, joka sytyttää aamulla SAK:n käytävälle valot. Monesti hän myös saa ne sammuttaa pitkän päivän päättäksi. Sata alaista ymmärtää, että heiltäkin odottetaan paljon.

– Minulla on aina ollut hyviä työkavereita ja alaisia. Tällä hetkellä olen varmaan yksi tämän maan parhaiten briifatuista ihmisistä. SAK:sta löytyy monenlaista asiantuntemusta, jota ei ole karsittu organisaatiouudistuksissaan, Lly kehaisee.

TEAM ja muut lempilapset

Lauri Lly tuli Sähköliitossa työskennellessään kuuluisaksi monista projekteistaan, joita hän teki itse ja laittoi muutkin tekemään. Monet aiakaansaannokset liittyvät ay-liikkeen kehittämiseen. Niistä mittavin lienee TEAM-hanke, jossa Sähköliittokin oli aluksi mukana.

Teollisuusliittojen fuusioon tähdennyt kunnianhimoinen hanke ei täysin toteutunut, sillä mukana olleista viidestä liitosta vain Kirjatyöntekijäin liitto fuusioitui Kemian liiton kanssa. TEAM kuitenkin syntyi Llyn selvityksen pohjalta.

– On ollut hauska huomata, että TEAM-hanke on vaikuttanut laajemmin ay-liikkeen rakenteen kehitykseen. Esimerkiksi sektorimalli on nyt käytössä monessakin liitossa. Näyttää myös siltä, että TEAM saatetaa vielä laajeta nykyisestä.

Lly ei halua enää ohjailla Sähköliiton päättöksiä, vaikka sen entisenä puheenjohtajana lukkarinrakkautta liittoa kotaan tuntein.

– Sähköliiton tulevaisuus on sen päättäjien käsissä. Täytyy vain toivoa, että päättäjät osaisivat nähdä muutamaa vuotta pitemmälle. Aika tuo isoja haasteita liittojen edunvalvontaan. Joskus saatetaan kaivata leveämpiä harteita jäsenten etujen puolustamiseksi.

Erityisen hyvänä Lly pitää Sähköliiton joustavaa ja demokraattista päättösentekomallia, jossa kentän ääni kuuluu tes-neuvotteluista liiton sääntöihin asti. Ja totta kai Lly on itse ollut kehittämässä tästä mallia, jota sittemmin muutkin liitot ovat lainanneet. ●

Lauri Lly juhlii syntymäpäiväänsä perhepiirissä. Mahdolliset onnittelut voi ohjata SAK:n kulttuurirahaston tilille FI85 1521 3000 0060 09.

Mikä on sun Next Step?

Suomi-hipitihopin ja folk-rap-fusion mestari, linnanjuhlakuningas Paleface alias Karri Miettinen sylki tanakat riimit saaden yleisön tanssimaan politiikkaa.

Seuraava NEXT STEP
stepataan tammikuussa 2014
Helsingin
Messukeskuksessa.

Toni Aspholm

Next Step -koulutus- ja työpaikkamessut veti tänä vuonna Jyväskylän paviljonkiin 13 700 koulutus- ja työpaikka-asioista kiinnostunutta nuorta ja aikuista.

Tänä keväänä sähköasentajaksi valmistuvat **Aleksi Savolainen** ja **Toni Aspholm** tulivat messuih Jyväskylästä. 18-vuotiaat jannut opiskelevat kolmatta vuotta Jyväskylän ammattiopiston Harjun toimipisteessä.

Mitenkäs miehet suhtautuvat Sähköliittoon?

– Liityin vuosi sitten oppilasjäseneksi, koska jäsenyydestä voi olla jokus hyötyä, vastaa Aspholm.

Savolainen puolestaan nappaa messuilta mukaansa "Asenteella ammattiin"-esitteen, jonka takasivulla komeilee oppilasjäsenen liittymislomake. Savolainen kertoo täytävänsä sen tai liityvänsä myöhemmin netin kautta.

Molemmat kertoivat, että nuoret suhtautuvat ammattiiliiton jäsenyyteen nykypäivänä positiivisesti. Monet tajuavat, että liitosta on hyötyä, kun se neuvottelee työehtosopimukset työntekijän puolesta ja sieltä saa lakiapua, jos sitten työelämässä ei kaikki menekään ihan odotusten mukaisesti.

– Ja saahan sillä jäsenkortilla alennusta bensastakin, autoileva Aspholm hoksaa.

Sopimuksesta syntyi soppaa

Helsingin Paasitorissa kokoontui 23.1. eli tammikuun kihlauksen vuosipäivänä yli 400 aktiivia. Alkusäyksen tilaisuudelle antoi Elinkeinoelämän keskusliitto hylkäämällä raamisopimuksessa hyväksymänsä kolmen päivän koulutusoikeuden.

SAK:n puheenjohtaja **Lauri Lylly** ja EK:n toimitusjohtaja **Jyri Häkämies** kävivät lavalla kii-vaassa twitterviestien sateessa vuoropuhelun aiheesta "Nokittelua vai neuvottelua".

Tilaisuuden ja sopattykkitar-jolin jälkeen SAK on edelleen valmis jatkamaan neuvotteluja työnantajapuolen kanssa. EK:n sanelulinjalla ne eivät kuitenkaan jatku.

Toimitusjohtaja Häkämies poistui salista, kun luottamusmiehet aloittivat omat puheenvuoronsa.

Valio on tunnettu uusista, innovatiivisista tuoteista ja Suomen rakastetuimmista brändeistä. Valio jalostaa suomalaisista maitoista kuluttajan erilaisiin tarpeisiin 15 paikkakunnalla ympäri Suomea. Suomen lisäksi Valiolla on vahva markkinasema mm. Venäjällä ja Ruotsissa. Tällä hetkellä noin kolmannes Valion liikevaihdosta tulee ulkomaantointiminoista.

Haemme nyt vakituiseen työsuheteeseen Helsinkiin Pitäjänmäelle Pääkonttorikiinteistöihin

SÄHKÖASENTAJAA KUNNOSSAPITOTEHTÄVIIN

Hakijoilta edellytämme

- sähköasentajan koulutusta
- aikaisempaa työkokemusta alalta
- muodollista pätevyyttä työskentelemään itsenäisesti sähköalan tehtävissä
- oma-aloitteisuutta
- joustavuutta
- hyviä yhteistyövalmiuksia ja vuorovaikutustaitoja

Eduksi katsomme

- kokemuksen automaattisten paloilmoitin- ja sammatusjärjestelmien hoidosta
- kokemuksen rakennusautomatiojärjestelmistä

Tarjoamme sinulle

- Suomen suurimman elintarvikeyrityksen edut
- haasteelliset ja monipuoliset työtehtävät
- hyvät ja ammattitaitoiset työkaverit
- hyvät mahdollisuudet kehittää ammattitaitoasi

Rakkaudesta suomalaiseen maiteen

Lisätietoja sähköasentajan tehtävästä antaa arkisin klo 8 – 15 kunnossapito-vastaava Heikki Sirkesalo p. 050 384 0259.

Hakemukset ansioluetteloineen sekä palkkatoivomuksineen pyydämme jättämään viimeistään 28.2.2013 www.valio.fi/rekry sivuilla olevan linkin kautta.

Raison ammattioppilaitoksen sähkö- ja automatiotekniikan opettaja Markku Valkama on tyytyväinen haasteelliseen työhönsä. Reipas opettaja on havainnut, että myös opetettavat ovat aktiivisia ja motivoituneita.

Markku Valkama on päätynyt opettajaksi Raison ammattioppilaitokseen, jossa hän itsekin on aloitellut uransa sähköisillä aloilla.

Emmi Järvinen mietti jo jatko-opintoja.

Harjoitustöitä tehdään hyvässä hengessä, ja vanhassa tehdashallissa riittää tilaa touhuta.

Ammattioppilaitoksessa opettaja on paljon vartijana

-Opettaja ei pääse vähälä, kun oppilaat todella ovat kiinnostuneita alastaan. Valmista opetusmateriaalia harjoitustöihin on myös vähän tarjolla, **Markku Valkama** on pannut merkkeille.

Säännöllisiin päivätöihin hakeutunut Valkama onkin saanut viettää erinäisiä iltuja kurssien opetusmateriaalia valmistellen. Aktiivista ykösluokkaa luotsaava, Naantalissa asuva Valkama on itskin aikanaan valmistunut Raison ammattikoulusta. Sittemmin sähkö- ja automatiotekniikan insinööraksi opiskellut ja työn ohessa ammatillisen opettajan pätevyyden hankkinut Valkama on viihtynyt opetushommissa nyt kolmatta vuotta.

Kasvavan ammattioppilaitoksen tilanahtauden ansiosta sähköluokka on saanut ammattiaineiden opis-

keluun vanhan tehdashallin, jossa on hyvät tilat harjoittela käytännön sähköötötä. Yleisaineita samoin kuin hydraulikkaa ja pneumiikkaa opetetaan enimmäkseen koulun päärakennuksessa, jossa myös Markku Valkama opettaa ammattiaineiden lisäksi myös fysiikkaa, matematiikkaa ja kansalaistietoa.

Työelämälähtöistä opetusta

– Opetus pyrkii olemaan työelämälähtöistä. Koulu valmentaa nuoria itseenäiseen elämään ja vastuullisuuteen. Ensimmäinen vuosi oppilailla menee koulun ja työpajan suojuissa, mutta toisena ja kolmantena vuonna vuorossa on 10 viikon työssäoppi-misjakso oikealla työmaalla. Opettajan tehtävä on valvoa silloinkin, että työolosuhteet ovat kunossa ja nuorilla teetetään oikeasti alan töitä, Valkama summailee.

Hän kertoo, että oppilaat hankkivat työharjoittelupaikkansa yleensä itse. Jos joku ei onnistu paikkaa saamaan, opettaja järjestää sellaisen.

– Sähkö- ja automatiotekniikan harjoittelupaikkoja on yleensä löytynyt melko helposti. Raison seudun kuntayhtymän oppilaitokseen oppilaita tulee myös lähikunnista, Naantalista, Maskusta, Nousiaisista, Myrästä ja Ruskolta, joten kaikki eivät ole kyselemässä töitä samoista firmoista, Valkama kertoo.

Poikaluokan reipas tyttö

Sähkötyöpaja täytyy ainakin kahdella päivänä viikosta kovasta kuhinasta, kun 19 oppilaan sähköluokka tekee opettajansa johdolla ammatti-taitoon tähtääviä monipuolisia harjoitustöitä. Muun muassa Siemensilä rakennusautomaation parissa ja YK-joukoissakin kokemusta hankki-

nut Markku Valkama pitää porukkan-sa rennontiukassa ojennuksessa.

– Työelämän käytäntöihin opetellaan myös läsnäolovalaatuksen avulla. Turhia poissaoloja eikä asia-tonta käytöstä suvaita. Onneksi porukalla into suuntautuu valtaosin oikeisiin asioihin.

Myös luokan ainoa tytööpiskeli-ja **Emmi Järvinen** antaa tunnustus-ta luokkatovereilleen.

– Pojat ovat suhtautuneet minuun samoin kuin muihinkin luokkatove-reihinsa, varsinkin kun minua ei tek-niikka pelota. Hain sähköalaa opiskelemaan, sillä se tuntui parhaalta vaihtoehdolta autopuolen ohella.

Järvinen tähtää tulevaisuudessa sähköasennustöihin rakennusalal-le. Muutaman työvuoden jälkeen hä-myös suunnittelee jatko-opintoja. •

Teksti ja kuvat: **Riitta Kallio**

**Teemana
KOULUTUS**

Kyllä Kiljava opetti

Kiljavalle kokoontuneet johtokunnat näkivät tärkeimpänä tehtävänään tes-asioiden valmistelun. Saattaa kuulostaa kuivakalta, mutta tauon hahihyppeyllä porukka vakuutti, että rivien väleistä löytyy kaikenlaista hauskaa.

Viime syksynä Sähköliiton hallintoon valitut luottamushenkilöt pääsivät helmiin alussa pariksi päiväksi koulun penkkiin. Kiljavan opisto koulutti liiton uuden edustajiston, hallituksen ja johtokunnat puhaltaan yhtiseen hiileen. Kaikkiaan koulutuksessa oli yli sata henkeä.

– Tällainen koulutus on liitolle iso investointi, mutta se on minusta jo aiemmin maksonut itsensä takaisin, kun iso joukkio saadaan toimimaan joukkueena, puheenjohtaja **Martti Alakoski** luonnehti kurssitusta.

Rehtori **Ari-Pekka Lundénin** ja kouluttajakaksikko **Inari Juntumaan** ja **Maarit Fredin** johdolla kurssilaiset perehtyivät muun muassa toimielinten perustehtäviin ja rooleihin, ongelmanratkaisuun ja kokoustekniikkaan. Asiat eivät jäätneet teorian tasolle, vaan jokainen johtokunta piti oman kokouksensa tuoreiden oppien mukaan. Sähköis- ja talotekniikka-alan johtokunta kunnostautui kolmetuntisel-

la järjestäytymiskokouksella, jossa päästiin harjoittelemaan myös äänestämistä.

Yhdessäolo tärkeintä

Koulutuksessa käytti läpi esimerkiksi ryhmän kehitysvaiheet ja roolienvottaminen. Myös toiminnassa näkyvät arvot puhuttivat kurssilaisia, osaa hyvinkin pitkään aamuölle. Monet arvioivatkin kurssin lopuksi, että tapahtuman parasta antia oli yhdessäolo ja toisiin tutustuminen.

Vaikka vakavistaasioista olikin puhe, huumori kukki ryhmätöissä ja monet ideat sinkoilivat Kiljavan palloiluhallin kattoon. Yllättäväkin, tai ainakin savolaisia ratkaisumalleja löytyi ja hännänhuipuksi niitä tarjottiin myös ruotsiksi, mehukkaalla Öjan murteella maustettuna.

– Ja kaikkia saunaoluita ei juotu. Sinne jäi puoli pulloa koskemattomaksi, vakuutti jäsenpalveluasiain johtokunnan puheenjohtaja **Jarmo Fagernäs**. •

Jäsenpalveluasiain johtokunta otti asiakseen nuorten järjestäytymisen ja saamisen mukaan liiton toimintaan.

Teemana KOULUTUS

1 Teollisuuden ja erityisalojen johtokunta saa ensimmäisenä ottaa kantaa käytännön teskysymyksiin.

2 Sähköis- ja talotekniikka-alan johtokunta aloitti keskustellen vilkkaasti.

3 Kouluttajat saivat suoraa palautetta sähköliittolaisilta.

4 Työmpäristöasiain johtokunta edustaa kaikkia sopimusaloja ja työpaikkoja työsuojelusasioissa.

5 Raimo Kemppaisella (keskellä) oli sana hallussa.

Teksti ja kuvat: **Riitta Kallio**

1

2

3

4

5

Kutsumus lisää hyvinvointia

Ihminen on onnellisimmillaan silloin, kun hän tekee arjessa asioita, joista nauttii eniten. Kutsumuksellisuuteen kannattaa satsata jo ammattiopetuksessa. Hyvinvoinnin kannalta tärkeintä on, että kutsumuksensa löytäneitä tuetaan toteuttamaan unelmansa ja muille annetaan liikkuvuutta löytää oma alansa.

Teksti: Anu Heikkinen

Edelleen istuu aika tiukassa se asenne, että työ on välttämättömyys, jonka avulla saadaan elanto ja kartutetaan omaisuutta. Onnellisuuden ajatellaan löytyväni jostain muualta, usein menestyksestä, kauneudesta ja uusista elämyksistä.

Entä jos onkin toisin päin, ja onni piilee elämän mielekkyydessä, taroitukseenmukaisessa työssä ja onnistumisen kokemuksissa?

Filosofian Akatemian tutkijat **Frank Martela** ja **Lauri Järvilehto** tarkastelevat arjen onnellisuutta tuoreessa *Ammattiosaajan hyvä elämä*-raportissa. Selvityksessä pohditaan, kuinka ammatillinen koulutus voisi tukea opiskelijoiden kasvua hyvin-

voivaksi kansalaисики.

Kuulostaa kliseiseltä sanoa, ettei raha ei tuo onnea. Lauri Järvilehdon mukaan sanonta on totta myös monien tutkimusten valossa. Kun perustarpeet on tyydytetty, omaisuus ei enää lisää hyvinvointia. Pitkäkestoisesta onnellisuutta tuovat sisäiset tekijät, kuten vapauden ja mielekkyyden tunne sekä ihmissuhteet.

– Tyytyväisyys ja onnellisuus kumpuavat pitkälti siitä, että ihminen voi tehdä arjessa asioita, jotka ovat itselle merkityksellisiä. Kutsuminen ei ole muodikas käsite, mutta sen löytäminen on merkittävä harppaus hyvään elämään, Järvilehto sanoo.

Frank Martela ja Lauri Järvilehto opastavat raportillaan onnelliseen työelämään.

Oma paikka työelämässä

Järvilehdon mukaan kutsumuksellisuus on sekä työntekijän, työnantajan että koko yhteiskunnan etu. Kutsumusammatissaan toimivat ihmiset ovat tuottavimpia ja sitoutuneimpia työntekijöitä. He voivat myös muita paremmin sekä henkisesti että fyysisesti.

– Parasta olisi, jos jo nuorilla olisi perusopetuksesta lähtien kasvualusta, joka tukisi heitä löytämään vahvuutensa ja tavat toteuttaa itseään tulevassa työelämässä. Erityisesti ammatillisella koulutuksella on erinomaiset mahdollisuudet välittää nuorille ammattipätevyyden lisäksi hyvän ja tasapainoiseen elämän aineksia.

Ammattiin opiskelevia nuoria haastatteleessaan Järvilehto ja Martela löysivät neljä opiskelijatyyppiä: kutsumukselliset, alanvaihtajat, ajelehtijat ja ongelmatapaukset. Merkitävälle osalle nuorista oma kutsumus oli epäselvä. Järvilehdon mukaan ratkaisu voisi löytyä ammattiopetuksen rakenteellisista muutoksista.

– Harva 16-vuotias tietää, mitä haluaa tehdä isona. Voitaisiin saavuttaa hyviä tuloksia, jos ammattioppilaitokseen ei tultaisikaan heti tietylle alalle, vaan nuoret voisivat kokeilla eri aloja ja selvittää oppilaanohjauksen tuella, mikä on heidän juttunsa. Ongelmaoppilaskin voi

oikean alan löydyttää saada mielekkyyttä elämäänsä, eikä häiriökäyttäytymiselle enää ole tarvetta.

Onnellisuutta voi opetella

Järvilehto muistuttaa, että hyvä elämää voi myös opetella. Tärkeintä on oma halu muuttua ja muuttaa elämänsä suuntaa. Tavoitteeseen pääseminen on jokaiselle yksilöllisiä, ja oppiminen vaatii harjoittelua. Martelan ja Järvilehdon raportti tarjoaa työvälineitä oppilaitosten käyttöön ja miksillekin.

– Ongelmakeskeisyyden sijasta halusimme keskittyä myönteisen ajatellen vahvistamiseen ja mahdollisuksien avaamiseen.

Järvilehdon haaveena on yhteiskunta, jossa mahdollisimman moni voisi olla onnellinen siitä, että pääsee tekee juuri sopivaa työtä, jolla on merkitystä sekä itselle että toisille. Painopiste olisi hyvässä arjessa, ei rahana, maineen ja elämysten tavoittelussa.

Kun oma ala löytyy, siihen voi sataa täysillä. Järvilehdon mielestä nykypäivän valtava yleissivistyksen vaatimus ja itsensä kehittämismirma vievät välillä metsään. Monesti riittää, että yksilö osaa yhden asian hyvin.

– Kun ihminen saa tehdä sitä mistä hän eniten nauttii, ei ole väliä, onko työ trukin ajamista vai kvanttifysiikkaa. ●

Hyvinvointia ammattiin opiskeleville

■ Kuinka ammattioppilaitokset voisivat tarjota nuorille ammatin lisäksi mielekkyyden ja elämänhallinnan aineksia? Miten nuori voisi löytää kutsumuksensa työelämässä? Miltä näyttää ammattioppilaitos, jossa opiskelijoiden hyvinvointi on johtoajatuksena?

Näitä kysymyksiä pohditaan Filosofian Akatemian tutkijoiden **Frank Martelan** ja **Lauri Järvilehdon** laatimassa *Ammattiosaajan hyvä elämä*-selvityksessä.

Raportti perustuu laajaan tutkimuskatsaukseen ja ammattioppilaitoksissa tehtyihin haastatteluihin. Se tarjoaa konkreettisia työkaluja, joilla nuorten sekä nykyistä että tulevaa hyvinvointia voidaan vahvistaa. Raportti avaa uusia

näkökulmia niin yksittäisille opettajille kuin yhteiskunnallisen tason päättäjille.

Julkaisu on osa Ehkäisevä pähde työ EHYT ry:n AMIS-työtä, josta vastaa AMIS – Arjen ammattilaiset (2011–2015).

Työn tavoitteena on lisätä ammattiin opiskelevien hyvinvointia ja terveyttä valtakunnallisesti. Julkaisua voi tilata 2,50 euron hintaan EHYT ry:n verkkosivulta <http://www.ehyt.fi/fi/ajankohtaista/julkaisut>. ■

Frank Martela & Lauri Järvilehto: Ammattiosaajan hyvä elämä. Ajatuksia ja työkaluja ammattiin opiskelevien elämänlaadun edistämiseksi. EHYT ry:n julkaisu 2/2012.

MONIPUOLISTA OSAAMISTASI

Jännitetyö kojelstoissa (1 pv)

- 15.3 Turku • 3.5. Paimio • Hinta 160 €

Kuitutekniikan perusteet (1 pv)

- 1.3. Paimio • Hinta 225 €

Logiikka Siemens S7 -perusteet (2 iltaa)

- 6.-7.5. Koneteknologiatekeskus, Turku • Hinta 450 €

Sähköturvallisuustutkintoihin 1, 2 ja 3 valmentava

- 6.3. alk. Paimio • 8 iltaa • Hinta 450 €
- 17.4. alk. Turku • 3–5 päivää • Hinta 300–500 €

Sähköturvallisuustutkinnot 1-3

- 25.4. klo 12.00–15.00 Paimio/Turku • Hinta 200 €

Sähkötyöturvallisuus SFS 6002 (1 pv)

- 15.3./24.5. Paimio • 12.4. Turku • 15.4. Salo • Hinta 190 €

Väylätekniikka Siemens S7: Profibus- ja ASI-väylät (2 pv)

- 16.-17.5. Koneteknologiatekeskus, Turku • Hinta 400 €

LISÄTIEDOT turunakk.fi/sahko

TURUN AIKUISKOULUTUSKESKUS
Turku • Paimio • Salo
Vaihde 0207 129 200 • info@turunakk.fi

Työkeikka saattaa joskus suuntautua rapakon taaksekin. Lammaisten Energian kohdesuunnittelijana useimmiten ahertava 31-vuotias Harjavallassa asuva sähköasentaja Jani Ala-Sipilä kävi oman sähköpalveluyrityksensä puitteissa sydäntalvella huoltamassa Suomessa rakennetun loistoristeilijä Oasis of the Seasin kylmälaitteita alihankintatyönä Seaking Oy:lle, joka on toimittanut valtaosan laivan keittiö- ja kylmäkoneista. Kymmenen päivä keikan aikana maisemat vaihtuivat USA:n Miamista Haitiin. Risteily jatkui Jamaikalle ja päättyi Meksikon Cozumeliin.

"Työtä tehtiin yönä päivää, mutta auringostakin ehdittiin nauttia. Lämpötila reissulla oli +24 - 40 astetta. Takaisintulomatkaa hiukan haittasi lumimyrsky New Yorkissa, jonka kautta lennettiin kotiin. Meitä oli Suomesta matkassa kolme kaveria ja yksi tilaajapuolelta! Seuraava reissu suuntautuu Välimerelle. Jäsenistölle muuten mukavat keväänodotustoivomukset!";)

Kuva: Jani Ala-Sipilä

LÄHEMPÄNÄ TYÖELÄMÄÄ

Sähköisen talotekniikan asiantuntijaksi Metropoliasta

Talotekniikan insinööriopinnoissa (AMK) voit syventyä sähkötekniikkaan.

Opit hallitsemaan kiinteistöjen sähköenergia- ja tietojärjestelmien suunnittelua, rakentamista ja käyttöä. Painopisteenä ovat kiinteistöjen modernit ohjaus- ja valvontajärjestelmät sekä energiatehokkuusratkaisut. Keskeisiä opintokokonaisuuksia ovat mm. sähkötekniset tietojärjestelmät sekä rakennusautomaatio- ja sähköasennusjärjestelmät.

Koulutuksessa painottuvat käytännönläheisyys ja työelämäystehtävät. Opintoihin kuuluu laajan työharjoittelun ja osan

opinnoista voit suorittaa halutesasi myös ulkomailla.

Seuraava koulutus alkaa elokuussa 2013, sekä nuoriso- että aikuispuolella.

Tutustu tarkemmin koulutukseen sisältöön: [www.metropolia.fi / haku](http://www.metropolia.fi/haku)

Lisätietoja:
koulutussuunnittelija Arja Pälkiö
puh. 020 783 6043
arja.palkio@metropolia.fi

Yhteishaku 4.3.-3.4.2013 metropolia.fi/haku

Kulttuuri, liiketalous, sosiaali- ja terveysala, teknikka ja liikenne

Tilaa hakijan uutiskirje sähköpostiisi, lähetä ilmainen tekstiviesti "Mhaku sähköpostiosoite" numeroon 18200.

Kaivossähköasentajan työntkuva on muuttunut

Suurimmat WLAN-tukiasemat ovat nyt kehityskohteina Kemin kaivoksella. Sähköasentajat rakentavat omana työnä langatonta runkoverkkoa sekä si

600 metrin syvyyisessä Oulujärven kummun Kemin kaivoksessa sähköasentajan työ on hyvin omatoimista. Kun aikaisemmin työt kaivoksessa keskittyivät melkein kokonaan voimasähköpuolelle ja sähköjakeluun, rakennetaan nyt myös omana työnä LAN ja WLAN-verkkoja. Kaivosmiehet halutaan tavoittaa omasta työkohteestaan jokaisesta louhosperästä, ja siinä auttavat siirrettävät tukiasemat lay outiltaan kampamaisen kaivoksen perien risteysissä.

– Kun perän päähän laitetaan tukiasema, saamme edullisella ja helppolla tavalla kantoaallon tavoittamaan kaikki työkohteet emmekä

tarvitse useita pääallekkäisiä järjestelmiä. Aikaa näiden suunnittelun on vienyt paljon, mutta työ on haastavaa ja mielenkiintoista. Kiinnostusta tämä on herättänyt, sillä vieraita on käynyt ulkomaita myöten kuvaamassa kehittämäämme mallia, ja he ovat kyselleet toimintaperiaatteesta, saanee sähköasentaja **Pasi Määttä**.

Pölyä, tärinää ja kosteutta kaivoksessa riittää. Tukiasemat ovat toimintavarmoja, koska ne asennetaan kannettavaan salkuun suojaan pölyltä ja kosteudelta.

– Olemme vaihtaneet kahdeksan vuotta toiminnaassa olleita tukiasemia eivätkä ne ole vieläkään olleet tiensä päässä, vaan ongelmana on ollut niiden vanhentunut rauta. Eniten huoltoa ja hoivaa kaipaa tukiasemia

syöttävä sähköverkko, ethernet kaapelointi ja antennit, jatkaa Määttä.

Sähköliiton pääluottamus-mieheksi vuoden 2013 alusta

Määttän tavallinen työpäivä kaivoksessa alkaa näyttöjen tarkastamisella ja tarkistamalla, onko edelliseltä vuorolta jänyt jotain tehtävää.

– Yksi sähkömiehen työkaluista on Voip-puhelin. Perinteisten puheilujen ja hälytysviestien lisäksi puhelimella saa katsottua esimerkiksi vikalistoja verkosta pudonneista laitteista, paikannettua työkoneet ja myös työkaverit. Puhelimella saa ohjattua myös tuuletusta. Itse käytän eniten verkonvalvontatyökalua, jolla voidaan havaita tukiasemat, niiden signaalien voimakkuudet, taajuudet

ja nimet, kertoo Määttä.

Sähköasentaja Pasi Määttä on työskennellyt pian kuusi vuotta Oulujärven kummun Kemin kaivoksessa. Kemin kaivos on EU:n ainoa kromikairos ja Suomen suurin maanalainen kaivos. Kaivoksen tuotteet eli palari-kaste ja hienorikaste menevät omaan käyttöön Tornion tehtaalla. Tuotanto tuplattiin 2010–2012, rikastamon syöttö on tänä vuonna 2,2 miljoonaa tonnia, vuodesta 2014 lähtien 2,7 miljoonaa tonnia.

Tuotannon laajeneminen näkyy myös kaivososaston toiminnassa: vielä vuonna 2005 siellä työskenteli yksi sähkötyöntekijä ja kaksi sähköasentajaa. Nyt työntekijöitä on kaksi ja sähköasentajia yhdeksän. Kaivoksessa työntekijöitä on yhteensä noin

irrettäviä tukiasemia. Nykykaiset laitteistot tuovat turvaa kaivosvälille.

Vuorovaihto. Aamuvuorolaiset työskentelevät kuudesta kahteenv.

Sähköasentaja Pasi Määttä valittiin vuoden 2013 alusta lukien Kemin kaivoksen ja rikastamon sähkömiesten pääluottamusmieheksi.

100. Kaivossähköasentajalta vaaditaan sähköasentajan perustutkinnon lisäksi parin vuoden työkokemus ja hyvä terveys.

– Tulin Outokummun jaloteräs-sulatolle sähköpäivystäjäksi yhdeksän vuotta sitten. Kun kaivokselle hattiin heikkovirta-asentajaa, pääsin toisella yritymällä tänne töihin. Perheelliselle kaivokseen kaksivuorotyö sopii hyvin.

Pasi Määttä valittiin vuoden 2013 alusta lähtien kaivoksen ja rikastamon sähkömiesten pääluottamusmieheksi.

– Olin luottamusmiehenä jo sulatolla. Valinnasta olin totta kai otettu, sillä ajattelin, että tehtävässä jatkaisi edellinen pääluottamusmies. Yllätyksekseni pyyntö tuli häneltä itseltään, tietysti mieluisana sellaisena. Isot saappaat on täytettäväni, mutta onneksi uskallan pyytää neuvoo viisaammilta.

Outokummun kaltaisessa suuressa talossa ei Määttä mukaan törmätä juuri ollenkaan työehtosopimuksen noudattamatta jättämiseen tai muihin laiminlyönteihin.

– Hieno asia on, että ihmiset luottavat minuun. Pikkuhilja tässä pääsee kärryille pääluottamusmiehen työnkuvasta ja sen vaatimuksista.

Tinkimätön asenne turvallisuuteen tärkeintä

Määttä esimies sähköautomaatiotyönjohtaja **Juha Nevalainen** työskentelee kahdeksatta vuottaan Kemin kaivoksella.

– Suunnitelmallinen toiminta on lisääntynyt vuosi vuodelta. Automaatiojärjestelmä laajenee uusien projektien myötä ja eri toimintojen etäkäyttö kasvaa jatkuvasti. Harrastamme kehitystyötä ja erilaisia pieniä projekteja omalla porukalla enistä enemmän. Voimasähköpuolella on panostettu turvallisuuteen säh-

könjakeluverkossa muun muassa vi-kavirtasuojausilla ja maasulkusuojauksilla, sanoo Nevalainen.

Kaapelipalojen riski on minimoitu ja tällä hetkellä tilanne on erittäin hyvällä tasolla. Jakelukeskuksiin ja porasähkökeskuksiin on tehty paljon kehitystyötä yhteistyössä asentajien, työnjohtojen ja laitetoimittajien kanssa.

– Kaivoksiin tulee 20 kV:n syöttö kahdesta suunnasta, ja se on rakennettu rengassyötöksi. Jos vika on omassa verkossa, saamme rajattua viian hyvin pienelle alueelle.

Kaivoksen työpaikat ovat kysyttyjä. Työhaastattelun yhteydessä kaikki työnhakijat käytetään kaivoksesa. Siinä vaiheessa voi ilmoittaa, jos ei mielestään pystykään tulemaan maanalaiseen työhön. Tärkeä vaatimus kaivoksessa työskentelyä ajatellen on tinkimätön asenne turvallisutta kohtaan. Kiirehtiä ei saa koskaan, ja aina pitää huomioida, voiko jonkin työvaiheen mennä tekemään turvallisesti. Jokaiseen vuoroon on lisäksi muodostettu koulutetuista vapaaehoisista työntekijöistä kootut pelastusryhmät.

Pasi Määttä on ollut yhdeksän vuotta mukana pelastustoiminnassa. Suurimmat turvallisuusuhat kaivoksessa ovat liikenne, putoavat kivet ja tulipalot.

– Pelastusryhmäläisille järjestetään kerran kuukaudessa erilaisia palo- ja pelastusharjoituksia. Se tuo työntkuvaan mukavasti syvyyttä ja vaihtelua. Erityisesti pidän savusukellusharjoituksista kuumakontissa. Kunnon savu ja kuumaus antavat oikeanlaista särmää ja kosketusta tositolanteeseen. Pelastuslaitteisiin satsataan ja opittavaa tulee koko ajan. Voisinkin suositella, että mikäli tarjotaan tilaisuutta lähteä mukaan pelastustoimintaan, tarttukaa siihen. Tai-dosta voi olla hyötyä myös siviilissä, sanoo Määttä. ●

SIEVI STAR

TESTIVOITTAJA!

Sievi Star XL+ S3

49-**52760-153**-OPM
39-47 EN ISO 20345: S3

SIEVI STAR SELÄTTÄÄ KYLMÄN JA PIMEÄN

Kun työskentelet kylmässä ja pimeässä, laita kunnon jalkineet jalkaasi. Sievi STARissa on kaikki, mitä modernilta turvajalkineelta voit vaatia.

- Heijastimet • Fluorisoidut päivänäkyvät langat • Lämppöpohjalliset • Lämmin vuori • Pitävä ja joustava pohja
- Ikkunavaimennus • Moderni komposiittinen varvassuoja
- Uusi integroitu kärkikuppi • Tekstiilinen nauhaanastumissuoja • Vedenkesto • Öljyn- ja kemikaalien kesto • Metalliton • Antistaattinen • Suomessa tehty

www.sievi.com

Pohjois-Euroopan johtava turva- ja ammattijalkinevalmistaja

- Sievin Jalkine Oy • Korhosenkatu 24, 85310 Sievi As.
- Puh. (08) 488 11 • Fax (08) 488 1200 • E-mail: info@sievi.com

3D-dry

Solid IN S3
45-**52269-342**-OPM
35-38 EN ISO 20345: S3

3D-dry

Solid IN XL S3
47-**52269-303**-OPM
39-48 EN ISO 20345: S3
47-**52269-304**-OPM
49-50 EN ISO 20345: S3

Thinsulate INSULATION 3M

Hurricane XL+ S3
49-**52043-353**-OPM
39-47 EN ISO 20345: S3

Thinsulate
INSULATION
3M

Esa Larsén linjasi sähköistysalan tulevaisuutta STTA:n hallituksen ja Sähköliiton sähköistys- ja talotekniikka-alan johtokunnan tapaamisessa Vantaalla tammikuun lopussa.

STTA visioi sähköistysalan tulevaisuutta

STTA:n hallitus ja Sähköliiton sähköistys- ja talotekniikka-alan johtokunta yrityvät yhdessä löytää koko rakennusalaa koskevia keinoja ja toimenpiteitä harmaan talouden torjumiseksi.

Keskustelemaan kokoontuneet työnantajien ja työntekijöiden edustajat olivat kokonailla eri linjoilla. STTA:n toimitusjohtaja **Esa Larsén** esitti työntekijöiden velvollisuuden alueellisen rajoittamisen ja työpaikoista tiedottamisen välitöntä uudistamista, koska nykyistä mallia pidetään työnantajapuolella liian työlänänä.

– Kirjeiden lähettyä vie aikaa ja moni työntekijä pitää vain hattuiluna, kun työtä tarjotaan maan toiselta laidalta, työnantajapuolelta kerrottiin.

Asuntotuotantohinnoittelussa Larsén haluaisi pyrkiä pois ovihinnoista, niin että pisteet kaikkialla laskettaisiin.

– Teknikan murros ja järjestelmiin integroituminen ovat muuttaneet toimintaympäristöä niin, että kaikki pisteet kaikkialla pitäisi laskea. Esimerkiksi opiskelija-asuntolassa ovi-hinta muodostuu kohtuutoman korkeaksi.

Lisää työmaakohtaista sopimista

Larsénin mielestä urakkapalkkaus-järjestelmää on pakko uudistaa, jottei ajauduta pakkoyrittäjyyteen. Urakkahinnoittelun kehittämiseen Larsénilla on parikin vaihtoehtoa. Urakkahinnoittelun pitäisi toteuttaa niin, että kaikki palkkaus- ja hinnoitte-lumuodot tulisivat tasaveroisiksi. Työmaakohtaisesti sitten sovittaisiin, tehdään-ko työ aika-, palkkio-vai TES:n mukaisella urakkapalkkauksella vai

työkohtaisesti sovitulla urakkapalkkauksella – ja jollei hinnoitteluperusteesta päästää sopimukseen, tehtäisiin työ aikapalkkauksella.

Toinen Larsénin esittämä vaihtoehto on, että otetaan käyttöön tarjousvaiheen paikallinen sopiminen työn hinnasta. Urakan ulkopuolisten töiden, kuten mittausten ja siivouksen, hinta vakioidaan joko TES:ssa tai työmaasopimuksessa. Lisäksi sallitaan urakkahinnoittelun taulukoiden tasapainottaminen ja työvaihekohtaiset osa-urakat. Itseohjautuvan urakkatyöryhmän malli otetaan erääksi urakkatyön tekemisen vaihtoehdoksi ja korkeuskertoimet nostamilla tehtävissä töissä uudistetaan tasoltaan nykyistä alhaisemmiksi.

HPO alas motivaation laskun myötä

Larsénin toivomassa mallissa palkkahajontaa kasvatettaisiin aikapalkkausjärjestelmässä. Aikaperustein palikkaryhmän nousuautomati poistettaisiin ja HPO:n alentaminen työntekijän henkilökohtaisten omaisuksien perusteella mahdollistetaisiin.

– Esimerkiksi jos henkilön motivaatio on pitkääkäisesti laskenut ja tämä todetaan esimerkiksi kahdes- sa vuoden välein pidettävässä kehityskeskustelussa, HPO:ta voitaisiin alentaa, Larsén esitti.

Jatkuva yt-menettely pitäisi laajentaa käsittämään myös irtisanomiset mutta yt-menettely pitäisi poistaa, jos kyseessä on normaali ti-lauskannan vaihteluun liittyvä työvoiman vähentäminen lomauttamalla tai irtisanomalla.

– Nämä on ollut talonrakennusalalla jo 1980-luvulta lähtien, Larsén muistutti.

Teksti: Jonna Heiniluoma

Kerro
mielipiteesi
osoitteessa:
[www.sahkoliitto.fi/
sahkoliitto/keskustelu](http://www.sahkoliitto.fi/sahkoliitto/keskustelu)

KÄRKIMIES

JARI OLLILA, 050 603 02

Sopimusvastaava

Alihankinta ja vuokratyö sähköistysalan haasteena

Sähköistys- ja talotekniikka-alan kuuluu suhdanneherkiin toimialoihin, joissa työtilanne voi vaihdella äkillisesti ja voimakkaasti. Viime vuosina alan yritykset ovat muuttaneet toimintatapojaan joustavammiksi, vähentäneet omien työntekijöidensä määrää, ja pyrkineet kattamaan omalla työvoimallaan vain osan työvoiman tarpeestaan. Oman työvoiman lisäksi on ryhdyttä käytämään yhä enemmän alihankintaa ja vuokratyövoimaa.

Alihankintaa on alalla aina käytetty esimerkiksi niissä tilanteissa, joissa yrityksen omilla asentajilla ei ole ollut riittävä erikoisosamista jonkin työn suorittamiseen. Nykyistä työvoiman vuokrausta lisättyövoiman tarpeen täytäjänä on aiemmin vastannut lähinnä määrääikaisten työsuhteiden käyttö projektien loppuvaiheessa. Moni alalla työskentelevä allekirjoittaa sen, että työn määrän vaihtelu kuuluu alan luonteesseen. Työntekijän näkökulmasta viime vuosina on kuitenkin esiin noussut huolehtuttavia suuntauksia.

Työntekijöitä vai työn ostamista

Sähköistys- ja talotekniikka-alan yritysrakenteen ja toimintatapojen muuttumisen takana tai sen johdosta työnantajapuolella on nähtävissä asenteellinen muutos. Omien työntekijöiden palkkaamisen ja heistä huolehtimisen asemesta on alettu osta työtä.

Työlainsäädäntö lähtee siitä, että työsuhde on aina oletusarvoisesti toistaiseksi voimassa oleva. Mikäli tehdään määrääikaisten työsopimus, perusteen on oltava ulkopuolisken silmin todettavissa. Perusteen voi olla työopimuksessa sovittu ajanjakso tai tietty projekti. Alan yleinen projektiluonteisuus ei voi kuitenkaan sellaisenaan olla määrääikaisuuden peruste.

Yrittäjä palkkaa itselleen työntekijän lähtökohtaisesti vakuutuseen sopimussuhteeseen, jossa molemilla on oikeuksia ja velvollisuuksia. Työntekijä ei ole porakone, jonka voi ottaa työkalupakista juuri sillä hetkellä kun sitä tarvitsee ja laskea taas käsistään. Työntekijä on verta ja lihaa, ihminen, mies tai nainen, jolla on elämän perustarpeet kuten asunto, perheen elatuksen hankkiminen ja myös virkistäytyminen työssä jakamiseksi. Vastavuoroisesti työntekijä antaa yritykselle työpanoksensa.

Työmarkkinoilla etenee asenne, jossa työnantajat vain ostavat työtä. Vastuuta työntekijästä työvoiman

käyttäjien ja välittäjien pitkässä ketjussa ei enää otta kukaan.

Kuka kantaa vastuuta?

Monella asennustyömaalla törmää tilanteeseen, jossa sähköurakan saaneen yrityksen omia asentajia työskentelee työmaalla vain muutama tai vain kärkimies. Erelaisia sähköisiä järjestelmiä asentavat useat alihankkijat ja lisäksi käytetään vuokratyövoimaa. Sähköistysalan työehtosopimuksessa vuokratyön käyttö on rajoitettu vain ruuhkuhuippujen tasaamiseen, mutta tälläkin hetkellä sitä käytetään joissakin yrityksissä pitkäjaksoisesti ja säännöllisesti osana työvoimaa. Ulkopuolisen työvoiman käyttöä perustellaan henkilöstön hallinnan helppoudella. Kun projekt loppuu, vastuu työntekijöistä ja heidän työllistämisestään jää alihankijoille tai työvoimaa vuokraavalle yritykselle, joka paiskaa heidät työttömiksi ja yhteiskunnan vastuulle.

Sähköliitolaisia työskentelee myös alihankintaa tekevissä yrityksissä, eikä alihankintaa itsessään tulisi pitää vääränä. Jotkut haluavat tehdä vuokratyötä sen joustavuuden vuoksi, mutta kenenkään ei pidä siihen joutua. Alihankintaa tai vuokratyötä ei pidä käyttää epäterveeseen työn hinnan kilpailuttamiseen tai vakiutu-esta työsuhteista johtuvien velvollisuuksienvälttämiseen. Erityisesti järjestätyneiden työnantajien, jotka ovat työehtosopimuksen osapuolia, on kannettava vastuunsa.

Epätervettä kilpailutusta

Jo pitkään alalla on ollut nähtävissä työn hinnan epätervettä kilpailutusta. Halvin työ saadaan ulkomailta höynäytämällä Suomen työmarkkinakäytäntöjä tuntematonta työntekijää. Sähköliitto selvitti hiljattain, että valtaosa Tampereen keskusta-vaan mistuneen P-Hämpin parkkiluolan sähköasennustöistä tehtiin työehtosopimuksen minimiehdot alittaen.

Alan kehitykselle lyhytnäköinen ajattelu toimintatavoissa ja henkilöpolitiikassa ei ole eduksi. Miten työntekijä voi innostua yrityksen kilpailukyvystä, kehittämisestä, tuottavuusodotuksista tai tilaajan odotuksista jos hänen tulee vain työsuorituksen tarjoava pelinappula, jonka hinta kilpailutetaan jatkuvasti ulkopuolista työvoimaa vastaan? Alan kehityksen varmistamiseksi työehtosopimuksen osapuolet tulisi yhdessä tukea työntekijöitä ja heidän osaamistaan arvostavia työn tekemisen malleja.

Verkkoliiketoiminnan ammattilaiset kokoontuivat tammikuun lopussa Tampereelle pohtimaan alan tulevaisuutta sekä esittelemään sähkö-, tele- ja tietoverkkojen uusimpia ratkaisuja.

Sähkökatot historiaan -seminaarissa nousi esiin alalla odottavissa oleva työvoimapula, sillä kolmannes energia-alan työvoimasta eläköity 10 vuoden kuluessa. Kilpailtaessa työvoimasta raskas energia-ala ei houkuttele nuoria.

Verkosto 2013 oli sähkönsiirto- ja jakeluverkkoalan sekä televiestintäverkkoalan vuoden päämessutapahtuma Suomessa. Kaikkien aikojen suurimmassa Verkosto-tapahtumassa oli 138 näytteilleasettajaa ja 4635 messuvierasta. Kiinnostavat messut tarjosivat tietoa verkkoliiketoiminnan nykytilasta, uusimmaista teknikasta sekä lähi vuosina edessä olevista muutoksista.

Ajankohtaisina aiheina messuilla nostettiin esille monet uudistukset ja investointitarpeet, joita alalla lähi vuosina tulee tehdä sähköverkkoihin sekä tele- ja tietoverkkoihin. Muuan muassa toimenpiteiden aikataulut, niiden kustannukset, sähkön toimitusvarmuus ja suurhäiriövalmiuksien ylläpito, sähköautot ja niiden latausverkoston kehittäminen, verkonrakentamisen uudet ratkaisut, älyverkot sekä kyberturvallisuus nousivat messuilla esiin.

Uutta osaamista ja osaajia tarvitaan

Laajasta seminaari- ja tietoiskuttarjonnasta suosituimpia olivat Sähkökatot historiaan -seminaari sekä Finnet-liitto ry:n kaksipäiväiset Verkkopäivät. Lisäksi ETEL Networks Oy:n, Ensto Oy:n ja JT-Milleniumin toteuttamat verkonrakentamisenäytökset kiinnostivat

yleisöä. ABB:n kehitysjohtaja Dick Kronman esitti kunnianhimoista Kalasatama-suunnitelmaa.

– Helsinkiin nousevalla mallialueella hyödynnetään ja testataan useita koko maailman mittakaavassa uusia älykkään sähköjärjestelmän ratkaisuja. Älykäs kauko-ohjattava muuntamo, vikasietoinen rengasverkko, mittava sähkövarasto ja kiinteistön kyntäjästövalmiudet vievät kohti kestävän kehityksen mukaista

kaupunkiasumista.

– Meidän on herätettävä nuorison kiinnostus alaa kohtaan erilaissä koulutus- ja nuorisotaapuhumissa. Oppilaitosyhteistyö ja oppisopimus koulutus ovat osoittautuneet paikallistasolla erittäin tehokkaaksi tavaksi rekrytoida. Lisäksi tarvitaan harjoittelupaikkoja ja tutkintotyöaiheita kaikilla opinto- ja koulutustasoilla, arveli johtava asiantuntija Pertti Lindberg Energiateollisuus ry:stä. ■

Finnelectricin Tommi Härkönen sai esitellä sähköautojen erilaisia lataussysteemejä kymmenille messuvieraille.

ABB:n osaston vetonaulana oli sähköauto. Usinta energiateknologiaa esiteltiin myös yhtiön tiedotustilaisuudessa.

Sähkömies kahdeksalla vuosikymmenellä

90 vuotta täyttävä sähköasentaja Lauri Similä on tehnyt sähköalan töitä peräti kahdeksalla vuosikymmenellä. Oululainen

teräsvaari ja ammattiosaston 001 jäsen siirtyi eläkkeelle 65-vuotiaana, mutta töihin on pyydetty jatkuvasti sen jälkeenkin.

– Aikoinaan minulle jo kerrottiin, että olen ensimmäinen pieniliikkeiden palveluksessa ollut sähköasentaja, joka on jatkanut töissä 65-vuotiaaksi saakka. Pari päivää viralliselle eläkkeelle siirtymisen jälkeen minut pyydettiin rivitalotyömaille töihin, missä vierähtikin monta vuotta, Similä muistlee.

Kunto on sallinut miehen jatkaa sähköomia näihin päiviin asti, toki nyt lähiin tuttuja ja sukulaisia silloin tällöin autellen.

Similän ura sähköalalla alkoi vuonna 1941, jolloin keskikoulu keskeytti, kun nuorukainen meni töihin sähköliikkeeseen. Pesti ehti kestää puoli vuotta, kun kävi käsky

siirtyä armeijan leipiin. Sieltä nuorukaisen tie jatkui rintamalle. Kovien kokemusten jälkeen Similä palasi takaisin Hämälän palvelukseen vuonna 1944.

– Työni liikkeessä oli pistorasioiden vaihtoa, keittolevyjen korjausta ja muuta vastaavaa. Pian pääsin lisäoppii omakotialueen sähkööihin. Kytkemisen salaisuudet opin sähkölaitoksen kuuden päivän kurssilla, jossa maadoitus-hommatkin tulivat tutuksi. Parin vuoden kuluttua kelpasin jo kerrostalotyömaille, missä vierähtikin 15 vuotta.

Hämälän jälkeen Similä paiski töitä Hammarin Sähköllä, jossa vierähti 10 vuotta. Liikkeen lopetettua asennushommat Similä siirtyi Tuiran Sähkölle, jossa taas vierähti vuosikymmenen. Ennen eläkkeelle jäämistään Similä ehti nähdä myös Rakennusvoiman toiminnan päättymisen.

Lauri Similän sähköasentajauraan on mahtunut lukuisia töitä isoissa ja pienissä kohteissa. Terveys ja henkinen on ollut joskus vaarassa. Olosuhteet työmailla eivät aina ole olleet kummoisia. Työturvallisuuteen ei aikoinaan pahemmin panostettu. Muistona työtapaturmista Similällä on kattoneita kylkiluita ja paleltuneita sormia. Varsinainen työnsä ohella Similä on ajanut myös taksia ja kuorma-autoa. ■

Verkkopalvelu toimii 24 tuntia vuorokaudessa

Jäsenrekisterin verkkopalvelun kautta voit vaivatta päivittää tietojasi, ilmoittaa palkattomat jaksot ja maksaa jäsenmaksut, jos työnantaja ei peri niitä suoraan palkatasi. Maksassa jäsenmaksuja verkkopalvelun kautta et tarvitse erillisiä viitenumeroita.

Jäsenrekisterin verkkopalvelu löytyy sivun www.sahkoliitto.fi oikeasta reunasta kohdasta Sähköliiton verkkopalvelut > Jäsenrekisteri. Kirjautumisohjeet tulevat esisiin linkin painamisen jälkeen.

Verkkopalvelu toimii 24 tuntia vuorokaudessa, eli voit käyttää sitä silloin kuin parhaimmaksi näet.

Jäsenrekisteri poimii päivitettyt tiedot jokaisena arkipäivänä, mutta tiedot eivät näy päivittäjälle reaalialikaisena.

Jäsenmaksut ja tiedot kuntoon

Jäsenrekisteri korostaa, että jäsenmaksujen maksuaikaa on kuusi kuukautta siitä, kun maksuperuste on syntynyt.

Jäsenmaksu on 1,4 prosenttia, joka maksetaan päätoimen ennakonpidätyksenalaista palkkatoista ja työttömyyskassan maksamista etuuksista. Työttömyyskassa perii jäsenmaksun automaattisesti maksamistaan päävärahoista.

Omat jäsentiedot on tärkeää pitää ajan tasalla, joten ilmoita muutokset jäsenrekisteriin. Tie-tojen aukottomuus on oleellista, koska jäsenmaksusta vapautumiseen pitää aina olla jokin peruste, kuten esimerkiksi Kelan maksama työttömyyspääväraha- tai sairaus-pääväraha-aika, armeija, määrä-aikainen eläke, äitiys-, isyys- tai vanhempainraha-aika, hoitovapaa tai opiskelu.

Ulkomaalle töihin?

Ennen kuin lähdet ulkomaille töihin, ota yhteyttä Sähköliiton keskustoimistoon tai alueloimistoihin. Kun lähdet, muista nämä:

- Vaadi työsopimus kirjallisena. Työ- ja komennussopimukseen on kirjattava ainakin työsopimuksen osapuolet, työsuhteen alkamisaika, määräaikaisen työsuhteesta kesto, työn suorittamispalikka, työtehvävän pääasiallinen laatu, palkka, palkanmaksuksi, työaika, vuosiloma, irtisanomisaika, sovellettava lainsäädäntö ja työehtosopimus, päävärahan suuruus ja miltä päiviltä se maksetaan, työnantajan kustantamat kotimatkat, matkakustannusten korvaus
- Työntekomaan pakottavia määräyksiä ei voi alittaa.
- Suomen palkkaturvaan olet oikeutettu silloin, kun olet suomalaisen työnantajan palveluksessa.
- Lähetetty työntekijä kuuluu Suomen sosialiturvan piiriin.
- Hakeutunut työntekijä kuuluu työntekomaan sosialiturvan piiriin.
- Tarkista erityisesti vakuutus-, matka- ja asuntoehdot sekä työajat.
- Verottaja ei pääse karkkuun, maksaa siis verosi. Ennen ulkomaalle lähtöä on aina syytä ottaa yhteyttä verottajaan ja selvittää ulkomaantyön verotus. Pääsääntöisesti verot joutuu aina maksamaan joko työntekomaassa tai kotimaassa. Esimerkiksi Saksassa ja Pohjoismaissa maksamatta jätetyt verot voidaan ulosmitata Suomessa.
- Harmailla markkinoilla ei ole sosiaali-, työttömyys- eikä muutakaan työsuhdeturvaa.

Lähetetystä työntekijästä on kyse, kun työnantaja lähetää työntekijän Suomesta ulkomaille töihin. Lähetetystä työntekijästä puhutaan silloinkin, kun työsopimus allekirjoitetaan vasta työntekomaassa.

Lähetettynä työntekijänä:

- Noudatetaan Suomen lakia ja suomalaista alan työehtosopimusta. Asia on syytä kirjata komennussopimuksesta.
- Työntekomaan pakottava lainsäädäntö huomioidaan.
- Työnantaja maksaa matkakulut ja asunnon alakohtaisesti voimassa olevien työehtosopimusmääräysten mukaisesti.

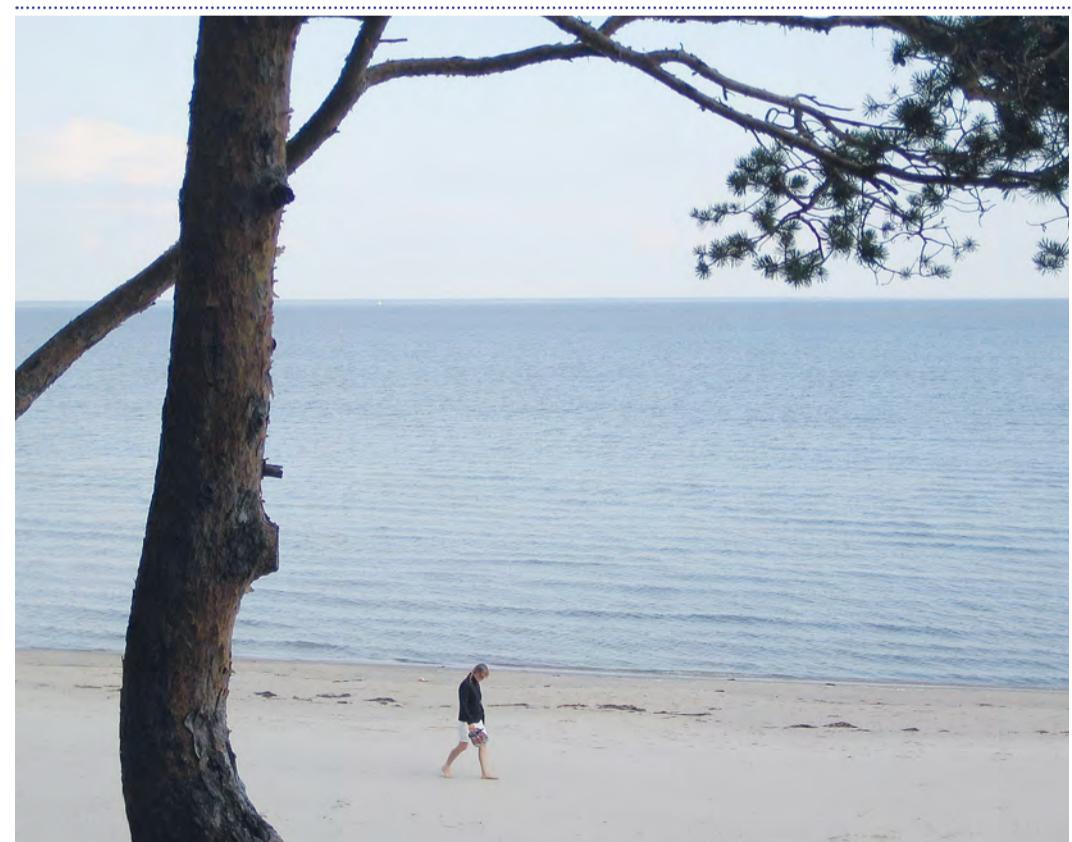
Työhön hakeutujasta on kyse, kun työntekijä oma-aloitteisesti matkustaa ulkomaille ja hankkii sieltä työpaikan tai pestautuu työvoiman välittäjän avulla ulkomaisten yrityksen palvelukseen.

Hakeutuvana työntekijänä:

- Sovelletaan työntekomaan lainsäädäntöä ja työehtosopimusmääryksiä.
- Työsuhteeseen sovelletaan alusta alkaen työntekomaan työlakeja, sosialiturvaa ja työehtosopimuksia.
- Oikeutta Suomen työehtosopimuksen mukaisiin etuisuksiin ei ole.
- Hakeutuja yleensä kustantaa matkat ja asunnon itse, ellei siitä ole erikseen toisin sovittu.

- Tee etukäteen kirjallinen sopimus työnantajasi kanssa.
- Huolehdi jäsenyysasiasi kuntoon ulkomailla työskennellessäsi.
- Ota yhteys jäsenrekisteriin ja kassaan AINA ennen ulkomaantöihin lähtöäsi!

Lisätietoa: www.sahkoliitto.fi/edunvalvonta/ulkomaille_toihin

Sähköliitolta on seitsemän ulkomaista lomasaketta, jotka sijaitsevat Viron Pärnussa meren rannalla Villa Andropoffin loma- ja kokouskeskuksen yhteydessä 130 kilometrin päässä Tallinnasta ja kahdeksan kilometrin päässä Pärnun kylyläkaupungista.

Hyvin varustellut 2–6 hengen lomasakketta sijaitsevat rannan tuntumassa rivitaloissa. Osakkeet ovat vuokrattavissa viikoilla 26–27 ja 29–33. Viikon hinta on 400 euroa. Osakkeisiin kuuluu kaksi White Beach Golfin viikkopeliosaketta.

Lomaviikkoja voivat varata yli vuoden Sähköliiton jäsenenä olleet henkilöt. Lomat on ensisijaisesti tarkoitettu työkäisille jäsenille. Oppilasjäsenillä varausoikeutta ei ole. Eläkeläisjäsenet saavat vuokrausoikeuden arvonnassa varaamatta jääneisiin viikkoihin.

Vuoden 2013 viikkojen 26, 27, 29, 30, 31, 32 ja 33 hakuaika on 21.2.–4.3. Jos samalle viikolle tulee useita varauksia, suoriteitaan varaa jien kesken arvonta keskiviikkona 6.3. Arvonnan tulos ilmoitetaan lomaviikon saaneille henkilöille.

Varaa lomasi laittamalla sähköpostia osoitteeseen johanna@andropoff.ee. Kirjoita viestiin nimesi, jäsennumeroesi, osoitteesi, sähköpostiosoitteesi, puhelinnumerossi sekä ensisijainen viikkotoiveesi viikoista 26, 27 ja 29–33. Lisää viestiin myös toissijainen viikkotoive ja tieto, haluatko käyttää golf-osakkeita.

Lisätietoa: www.andropoff.ee ja Johanna Leivonen, puh. +358 500 867 209, johanna@andropoff.ee

TYÖTTÖMYYSKASSA TIEDOTTA

Jos joudut työttömäksi tai lomautetuksi

Ilmoittaudu TE-toimistoon työnhakijaksi täytämällä sähköinen ilmoittautumisluomake osoitteessa www.mol.fi viimeistään ensimmäisenä työttömyyspäivänä.

Huom! TE-toimistossa on yleensä käytävä henkilökohtaisesti myös sähköisen ilmoittautumisen jälkeen!

TE-toimistosta voit ottaa muun muassa päivärahahakemuksen. Päivärahahakemuksen voit myös tulostaa Työttömyyskassojen yhteisjärjestön www.tyj.fi-sivulta kohdasta Lomakkeet. Sieltä löydät työttömyyskassan tarvitseman palikkatodistusluomakkeenkin.

Jos sinut lomautetetaan ja lomautettavia firmassa on vähintään kymmenen, tekee työnantaja teistä ryhmälomautusilmoituksen TE-toimistolle.

Ryhmalomautusmenettelystä luovutaan 1. heinäkuuta 2013, jolloin kaikkien lomautettujen tulee työttömyysetuutta saadakseen rekisteröityä henkilökohtaisesti työnhakijoiksi TE-toimistoon. Var mista työnantajaltasi, tekee hän ryhmälomautuksen vai onko sinun ilmoittauduttava TE-toimistoon itse.

TE-toimisto antaa työttömyyskassalle työttömyyttäsi koskevan

lausunnon. Oikeus työttömyysetuksiin alkaa aikaisintaan ilmoittautumispäivästä lukien.

TE-toimiston antamia ohjeita on noudattettava, koska päivärahan maksaminen saattaa muuten katketa. TE-toimiston antamat lausunnot sitovat kassaa, eikä kassa voi maksaa päivärahaa, ellei työnhakusi ole voimassa. Jos työnhakusi katkeaa, et voi uusia sitä takautuvasti.

Täytä ensimmäinen työttömyyspäivärahahakemus vähintään kahdelta täydeltä kalenteriviikolta. Puutteellisesti täytetty hakemus palautetaan täydennettäväksi.

Hakemuksen pitää olla työttömyyskassassa kolmen kuukauden kuluessa siitä päivästä, jolle etuutta haetaan. Hakuaika koskee kaikkia työttömyyskassan maksamia etuuksia.

Oletko Sähköliiton opiskelijajäsen?

Jos haluat opiskelun välisten työsuheteiden kerrettävän työttömyyskassan työssäoloehdoton laskettavaa työssäoloaikaa, voit aloittaa jäsenmaksun maksamisen

jo opiskeluaihaisen palkatyön perusteella.

Jos aloitat jäsenmaksun maksamisen opiskeluaihaisesta palkkayöstä, sinun on täytettävä uusi, varsinaisen jäsenyyden alkamisen jälkeen, kun työllistyt ja täytät varsinaisen jäsenen liittymisilmoituksen.

naisen jäsenen liittymisilmoitus tai jäsenmaksun perintäsopimus, joka löytyy sivulta www.sahkoliitto.fi.

Varsinaisen jäsenyyden alkamisen jälkeen, kun työllistyt ja täytät varsinaisen jäsenen liittymisilmoituksen.

Työttömyyskassan puhelinpäivystys 03 252 0300, arkisin kello 9.00–11.00
Hakemusten postitusosoite: Sähköalojen työttömyyskassa, PL 774, 33101 TAMPERE
Lisätietoa: www.sahkoliitto.fi/tyottomyyskassa ja ttkassa@sahkoliitto.fi
Yleistä neuontaa työttömyysturva-asioissa antaa työ- ja elinkeinotoimiston työttömyysturvaneuvonta arkisin klo 9.00 - 17.00, puh. 0295 020 701

Työllistymistä edistävästä palvelusta poissaolon ilmoittaminen muuttui

Vuoden alusta hakija voi olla omalla ilmoituksella pois työllistymistä edistävästä palvelusta omasta sairaudesta johtuen enintään kolme peräkkäistä palvelustapoissaolopäivää. Tämän jälkeen hänen on toimitettava lääkärintodistus työttömyyskassalle saadakseen ansiopäivärahaa poissaolopäiviltä. Mikäli lääkärintodistusta ei toimiteta työttömyyskassalle, ansiopäiväraha hylätään neljännestä poissaolopäivästä lukien.

Alle 10-vuotiaan lapsen sairauden vuoksi työllistymistä edistävässä palvelussa oleva voi olla pois omalla ilmoituksella enintään 4 peräkkäistä päivää. Lääkärintodistusta ei näissä tilanteissa tarvitse toimittaa työttömyyskassaan. Työttömyyskassa hylkää ansiopäivärahan viidennestä palvelusta poissaolopäivästä lukien.

Kulukorvaukseen ei ole oikeutta poissaolopäiviltä. Ansiopäiväraha sen sijaan maksetaan, kun poissaololle on hyväksytävä syy, kuten oma tai alle 10-vuotiaan lapsen sairaus. Muissa palvelustapoissaolotilanteissa TE-toimisto selvittää poissaolon synn ja antaa työvoimapoliittisen lausunnon työttömyyskassalle koskien oikeutta ansiopäivärahaan.

Tapauskohtaisesti työttömyyskassa voi pyytää hakijaa toimittamaan lääkärintodistuksen kaikista poissaolopäivistä. Jos poissaolot ovat toistuvia, voi TE-toimisto keskeyttää palvelun, mikäli palvelulle asetetut tavoitteet eivät poissaolojen vuoksi tätytä.

Työllistymistä edistäviä palveluita ovat: • työnhakuvalmennus • uravalmenus • kokeilu • työvoimakoulutus • työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaelointinen opiskelu • kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22 - 24 §:ssä tarkoitettu omaelointinen opiskelu • kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu kuntouttava työtoiminta

"Ryhmapalveluna toteutettavan työnhakuvalmennuksen" korvaa työnhakuvalmennus. Sen ajalta maksetaan etuutta kuten muisakin työllistymistä edistävissä palveluissa.

NÄET MUUTAKIN KUIN LÄMPÖTILAN

UUSI Fluke VTO2 visuaalinen IR-lämpömittari.

Fluke tekee yhden asian paremmin kuin mikään muu mittalaitevalmistaja. Me kuuntellemme asiakkaitamme. Ja tämän me kuulumme. **Ensinnäkin:** kehittäkää edullinen mittalaite, jossa yhdistyvät infrapunalämpömittarin helppokäytöisyys ja lämpökameran visuaalisuus. **Ja:** tehkää mahdollisimman helpoksi löytää kuumat ja kylmät kohdat sekä mikäli vain mahdollista niin myös lämpökartan ja digikuvan läpinäkyvyden saatō oli hieno juttu.

Tehty.

www.fluke.fi/VTO2

FLUKE®

©2012 Fluke Corporation

WWW.PHT.FI
Kuntoloman tarpeessa?

Hyödynnä jäsenetusi*

- Laserleikkauksen maksuton esitutkimus (194 €)
- -5 % laser- ja linssileikkauksen hinnasta
- Ryhmälennus -10%, kun ryhmässä on vähintään 3 henkilöä ja toimenpiteet varataan samalla kertaa.

Silmäsi ovat meille sydämen asia.

Medilaser auttaa sinua näkemään kirkkaasti kaikissa elämän vaiheissa.

Kun haluat nähdä ilman silmälaseja, hoitaa kaihin heti ensimmäisten oireiden ilmetessä tai etsit apua ikänäköön, meillä olet turvallisissa ja luotettavissa käissä.

* Mainitse varauksen yhteydessä sähköalojen ammattiliiton jäsenyyks.

Näe elämä uusin silmin laser-, kaihi- tai ikänäköleikkauksella.

Palvelemme sinua valtakunnallisesti.

Varaa aika klinikaltamme! www.medilaser.fi

MEDILASER
Silmäkirurgia

SFS 6002 SÄHKÖTYÖTURVALLISUUS

28.2. TURKU

6.3. VANTAA

9.4. KUOPIO

22.5. TURKU

4.6. TAMPERE

7.3. TAMPERE

17.4. KOUVOLA

28.5. VANTAA

23.4. TAMPERE

24.4. VANTAA

Koulutus on suunniteltu kaikille sähköalan töitä tekeville henkilöille, mukaan lukien työnjohto-, käyttö-, suunnittelu-, opetus- ja muissa asiantuntijatehtävissä toimivat henkilöt.

Päivän aikana käydään läpi tärkeimmät sähkötyön tekemiseen liittyvät määräykset, ohjeet, työn organisointi ja henkilöiden vastuu. Kerrataan turvalliset työskentelytavat erilaisissa sähkö- ja käyttötöissä. Kurssilla opastetaan henkilökohtaisten jännitysö- ja suojalaitteiden käyttöön.

Kurssin hyväksytysti suorittaneet saavat Henkilö- ja yritysarvionti Seti Oy:n sähkötyöturvallisuuskortin. Voidaan järjestää yritysvoimaisena kurssina.

Hinta 405,00 e / jäsenhintta 255,00 e + alv.

• • •

Sähköalan töitä tekevien henkilöiden koulutus- ja opastusvastuu kuuluu yleisesti työnantajalle. Sähköalan töiden osalta vastuu kuuluu myös sähkötoiden johtajalle ja käytönjohtajalle. Jotta turvallisuus sähkötöissä toteutuu, on yleinen sähkötyöturvallisuuskoulutus uusittava siten, että koulutusten väli on enintään 5 vuotta.

• • ILMOITTAUDU

Internet: www.sahkoinfo.fi/kurssit

Sähköposti: koulutus@sahkoinfo.fi

Puhelin: 09 5476 1422

• • TILAA

Internet: www.sahkoinfo.fi/kirjat

Sähköposti: tilaukset@sahkoinfo.fi

Puhelin: 09 5476 1422

D1-2012 KÄSIKIRJA RAKENNUSTEN SÄHKÖASENNUKSISTA

Standardisarjaan **SFS 6000** on tullut merkittäviä muutoksia. Näistä johtuen käsikirjasta **D1** julkaistiin uudistettu painos.

Kirja sisältää lisähoejet rakennusten sähköasennuksia koskevien olennaisten turvallisuusvaatimusten sekä standardien soveltamiseen.

Kirja noudattaa pääosin samaa jaottelua kuin standardisarja SFS 6000.

Koko: A4. Laajuus: 402 sivua. 10/2012.

Hinta: 88,00 e / jäsen hinta 66,00 e + alv.

DI-2012 HANDBOK OM BYGGNADERS ELINSTALLATIONER

Boken ärmar först och främst att ge närmare anvisningar för tillämpning av standarderna för elinstallationer av byggnader.

Storlek: A4. 402 s. 1/2013.

Pris 88,00 e / medlemspris 66,00 e + moms.

Toimituskulut 8,90 e / lähetys.

SÄHKÖINFO

TERVETULOA SÄHKÖLIITON LUOTTAMUSHENKILÖSEMINAARIIN TAMPEREELLE 19. - 20.4.2013

Hotelli Scandic Rosendahl

Työehtosopimustoiminnan tulevaisuus

Luennoitsijoina

- Varatoimitusjohtaja Tuomas Aarto
Palvelualojen työnantajat PALTA ry
- Toimitusjohtaja Esa Larsén
Sähkötekniset työnantajat STTA ry
- Ryhmpäällikkö Pekka Kärkkäinen
Teknologiateollisuus ry

Harmaa talous

Luennoitsijoina

- Rikoskomisario Nina Karapuu
Keskuskonsoliisi
- Ylitarkastaja Pekka Muinonen
Verohallinto, verotarkastuksen ohjaus-
ja kehittämisyksikkö

Sähköliiton puheenvuorot

- Sähköliiton ja työttömyyskassan
tilannekatsaukset
- Liiton strategian tilanne ja muita
ajankohtaisia asioita

Lähde siis tapaamaan muita Sähköliiton luottamushenkilöitä, vaihtamaan
mielipiteitä ja keskustelemaan liiton tulevaisuuden näkymistä. Kutsu ja ohjelma
postitetaan sinulle lähialkoina kotiin. Nähdään Tampereella.

Mukana myös

Tutustu myös muuhun Sähköliiton koulutustarjontaan
www.sahkoliitto.fi/jäsenpalvelut/koulutus

ELLEDNINGEN

Från ett sällskap till ett lag

Elektrikerförbundets representanter deltog i en kurs som planerades och leddes av Kiljavainstitutet. Förbundets alla fem direktioner deltog i en liknande kurs en vecka senare. Syftet med kursen var att förtydliga de enskilda förvaltningsorganens främsta uppgifter och ge organens medlemsrepresentanter verktyg för sina värv. Ett förbund som arbetar medlemsinriktat har nytta av att arbetet med förtroendeuppgifterna flyter väl. När ett sällskap blir ett lag arbetar alla mot samma mål, för medlemskårens bästa.

I skolan fick vi lära oss att vi också har en egen roll, och att rollen också kan variera i olika situationer. Det viktigaste är ändå att vi är oss själva. Vi behöver inte försöka vara bättre än vi är. Det kan heller inte uppstå någon diskussion eller debatt om det inte förekommer motstridigheter.

Kursdeltagarna fick också öva sig i mötesteknik i praktiken. Avsikten var att förvaltningsorganens medlemmar skulle lära känna varandra. I feedbackdiskussionerna framgick det att deltagarnas främsta behållning av kursen var samvaron och möjlig-

heten att få bekanta sig med varandra. Framöver har de också lättare att arbeta i grupp och fatta svåra beslut.

Under kursveckoslutet på Kiljava höll alla direktioner sitt konstituerande möte, avtalsbranschernas direktioner valde därtill förhandlare till kollektivavtalsförhandlingarna.

Energi-, ICT- och nätsverksbranschens direktion fokuserade extra mycket på arbetsberedskap. Ett av de största elnätbolagen vill inte längre betala serviceföretagen för montörernas överenskomna utryckningsberedskap, även om bolaget kräver att serviceföretagens utryckningsberedskap alltjämt ska vara på samma nivå och med samma arbetsstyrka för att hantera störningssituationer.

Beredskapsystemet är ett långvarigt och välfungerande system som garanterar att yrkeskunniga montörer korrigeras fel- och andra störningssituationer inom ramen för en överenskommen tid. Bundenheten till beredskapsystemen har blivit lösare under årens lopp, främst till följd av mer utvecklade kommunikationsme-

del, men samtidigt har ersättningsnivån sjunkit.

Om avsikten är att avstå från fasta beredskapsystemet därför att beställaren inte är beredd att betala för snabba reparationer av fel och störningar innebär det en ny policy hos nätbolagen gentemot kunderna (elkonsumenterna) som strider mot de mål som statsmakten uppställt. Beredskapsystem vid nätarbeten har varit i bruk under flera decennier. På det sättet har man kunnat trygga ett minimum av elavbrottstider för elkonsumenterna, eftersom det avtalade antalet montörer alltid ryckt ut för att reparera felen och hantera andra störningar inom avtalad tid.

Man vill nu ersätta beredskapsystemen med en s.k. utryckningspeng som betalas till den montör som svarar i telefon och rycker ut på basis av telefonsamtal. Namn kommer att samlas in till en telefonlista och man försäkrar att de som upptas på listan inte förbindes till någonting även om de finns med på listan. Ack, om det vore så väl!

Jag påstår att man kommer att kräva omedelbar utryckningsberedskap till arbetsplatsen av de som samtyckt till att ha sitt namn på listan och som kan nås per telefon. Så här skrotas etablerade beredskapsystem. Montörerna kommer att stå i beredskap gratis, vänta på ett samtal och kvittera ut en eventuell formell utryckningspeng. Knappast någon enda montör önskar ett sånt system.

För flera decennier sedan var jag med om att behandla ett liknande förslag. Då kunde det avstyras eftersom det försätter alla som är med på listan i en olikvärdig ställning. Enligt de nuvarande beredskapsystemen står företagets servicebil i regel hemma hos den montör som är i beredskap. Det betyder att montören snabbare kan vara på plats även om telefonsamtal inte förutsätter omedelbar utryckning. Det vore bättre att utveckla det nuvarande beredskapsystemet så att det bättre stödjer parternas synpunkter.

Jag önskar er riktigt fint glid i spåret!

MARTTI ALAKOSKI

TIETOVERKOT JA SOSIAALINEN MEDIA

TSL:n koulutustilat, Tampere

23. - 24.3.2013

Kurssi on tarkoitettu kaikille ammattiosastojen toimihenkilöille ja luottamustehtävissä toimiville sekä kaikille, jotka haluavat oppia käyttämään sosiaalista mediaa ja hyödyntämään sen palveluita. Kurssille voidaan ottaa mukaan 15 ensiksi ilmoittautunutta.

Kurssilla käsitellään:

- sosiaalista mediaa yleisesti
- oman tiedon tuottamista ja julkaisemista verkossa
- yksilö ja ammattiosasto verkossa, mihiin ja miten osallistun
- Google+ -palvelu: mm. sähköposti (Gmail), kalenteri, jaetut asiakirjat, verkkokokous
- blogeja
- viestintävälineitä (YouTube, Facebook, Twitter)
- tietoturva-asioita, käyttöoikeuksia

Sähköliitto korvaa osanottajille kurssin aikana majoitukseen kahden hengen huoneissa, ruokailut sekä matkakulut, mikäli niitä syntyy, julkisten kulkuneuvojen taksojen mukaan tai omaa autoa käytettäessä vain auton kuljettajalle 0,23 € / km.

Ilmoittaudu mukaan 8.3.2013 meneen tiina.makkila@sahkoliitto.fi tai 050 409 8469.

Laita kalenteriin:
Sähköliiton Volttipäivät Kotkassa 24.-25.8.2013!

Lisää tietoa maaliskuun Vasamassa...

Otismontörernas lönesänkningar olagliga

Enligt Åbo hovrätts beslut ska Otis Oy betala ersättning för restid motsvarande en timmes personlig tidlös till sina hissmontörer för varje arbetsdag räknat från den 22 september 2009.

Tidigare har Otis betalat lön för en s.k. restimme som ersättning för att montörerna reste till arbetsplatsen innan arbetsdagen började och hem från arbetsplatsen efter arbetsdagens slut, vilket innebar att de inte använde arbetstid till resor. År 2009 ville Otis ändra arrangemanget så att montörerna började resa till arbetsplatserna under arbetstid. Samtidigt slutade Otis att betala för restimmen. Elektrikerförbundet bestred bolagets förfarande och med förbundets stöd väckte 29 medlemmar talan mot bolaget hösten 2010.

Arbetsgivaren anser att timbetalningen inte grundade sig på avtal med de enskilda arbetstagarna eller på praxis jämförbar med arbetsavtal, utan på kollektivavtalet utgående från kollektivavtalet mellan Teknologiindustrin rf och Elektrikerförbundet för arbetstagare i teknologiindustrins elbransch, dvs. på lokala avtal. Lokala avtal kan sägas upp och villkoren i dessa avtal kan inte befästas i

ett arbetsavtal.

Birkalands tingsrätt och Åbo hovrätt konstaterade emellertid att det inte gällde kollektivavtal utan en överenskommelse på individnivå dvs. på arbetsavtalsnivå. Arbetsgivaren hade inte rätt att ensidigt besluta att väsentligt och bestående ändra villkoren i arbetsavtalet.

– Domen innebär att Otis har brutit mot de avtal som bolaget ingått med kärändena. Bolaget är skyldigt att ersätta kärändena för de ekonomiska skador som avtalsbrottet föranlett. Ersättningsbeloppet beror på de enskilda arbetstagarnas personliga tidlös och antal arbetsdagar, konstaterar juristen **Tero Heiniluoma**.

Huvudförtroendemannen **Tapio Kujanpää** förklarar att eftersom antalet käränden är sammanlagt 29 och antalet arbetsdagar efter hösten 2009 har varit 900 innebär det att Otis redan nu är skyldig att betala mer än 200 000 euro för obetalda restimmar till dags dato.

En del av kärändena har bytt arbetsplats, men på basis av domen ska bolaget även framöver betala lön för en restimme till de kärända som alltjämt är i bolagets tjänst.

Tingsrätten förkastade ansökan om avbrytande av strejk

Österbottens tingsrätt har förkastat Proma-Palvelut Oy:s ansökan om säkringsåtgärd med vilken företaget försökte förhindra avdelning 169, PVO Energia-ammattilaiset ry:s strejkvila. Proma-Palvelut Oy producerar driftstjänster för kraftverk. Proma-Palvelut sökte inte ändring i tingsrättens beslut från december 2012, vilket betyder att beslutet har vunnit laga kraft.

I slutet av fjolåret bad Proma-Palvelut Österbottens tingsrätt besluta att förbjuda Elektrikerförbundets fackavdelning att ordna strejker vid vite om 200 000 euro. Begäran förändrades av strejker under hela hösten på bolagets arbetsplats i Vasa.

Österbottens tingsrätt förkasta de Proma-Palveluts ansökan om säkringsåtgärd på grund av att den var ogrundad enligt lagen. Tingsrätten konstaterade att rätten kan beordra ett slut på strejkerna enligt lagen eller förbjuda en ny strejk vid vite enligt beslut om säkringsåtgärd endast i det fall att domstolen har rätt att träffa ett sådant slutligt avgörande med vilken en strejk förbjuds.

– Det finns inga bestämmelser i finsk lagstiftning enligt vilka strejker som bryter mot arbetsfredsförpliktel-

sen kan förbjudas. I sådana fall kan endast betalning av plikt dömas i arbetsdomstol. Eftersom en slutlig dom inte kan förbjuda strejk, kan en säkringsåtgärd heller inte godkännas som ett mellanskede med vilken strejken förbjuds vid vite, konstaterar juristen Tero Heiniluoma.

Men också motsatta underrättsbeslut har tråffats. Som exempel kan nämnas Finnairs strejk i fjol somras. Den bröts genom Helsingfors tingsrätts beslut om säkringsåtgärd. Beslutet fick visserligen en förkrossande kritik av de rättslärda och senare kritisade arbetsdomstolen själv sitt beslut mellan raderna.

– Det hade varit viktigt att få överrättens beslut i ärendet angående Proma-Palvelut. Ett hovrättsbeslut väcker alltid större uppmärksamhet än ett beslut i tingsrätten, funderar Heiniluoma.

Även om ansökningar om säkringsåtgärd endast undantagsvis beviljas i ärenden om arbetsfred anser han det vara viktigt att en ny bestämmelse införs i 7 kap. i rättengångsbalken gällande säkringsåtgärder. Enligt bestämmelsen skulle arbetsfredstalan enligt lagen om kollektivavtal inte beröras av beslut om säkringsåtgärd.

Finnparttia

nopea
varma ja
edullinen
sähkötarvike
toimittaja.

Tutustu palveluumme.

Poimintoja keskuskomponenteista

GE vikavirtasuojet hinnaston sivulla 94

GE 30 mA vikavirtasuojakytimet. A-tyyppi. Pakkasteoisuus -25 °C.

VVS 225 A 2 nap. In 40A tilantarve 2 moduulia hinta **18⁸⁰ €/kpl**

VVS 440 A 4 nap. In 40A tilantarve 4 moduulia hinta **25⁹⁰ €/kpl**

GE 300 mA vikavirtasuojakytimet. "palosuojaukseen". A-tyyppi. Pakkasteoisuus -25 °C.

VVS 440P3A 4 nap. In 40A tilantarve 4 moduulia hinta **33 €/kpl**

GE 30 mA kapeat vikavirtasuojakytimet automaattisulakkeella.
A-tyyppi. Leveys vain 18 mm.

AH10 VSK 2 nap. C 10A tilantarve 1 moduulia hinta **32 €/kpl**

AH16 VSK 2 nap. C 16A tilantarve 1 moduulia hinta **32 €/kpl**

GE johdonsuojakatkaisijat hinnaston sivulta 95

1-vaiheiset GE johdonsuojakatkaisijat.
48 VDC 440 VAC. 6 kA automaattisulake. C-käyrä (hidas).
Leveys 18 mm =1 moduuli.

AH 10 10A hinta **2⁹⁰ €/kpl**, **AH 16** 16A hinta **2⁹⁰ €/kpl**
AH 20 20A hinta **3⁴⁰ €/kpl**, **AH 25** 25A hinta **3⁴⁰ €/kpl**

3-vaiheiset GE johdonsuojakatkaisijat.
440 VAC. 6 kA automaattisulake C-käyrä (hidas).
3-vaiheryhmien suojaukseen. Leveys 54 mm =3 moduulia.

AH 316 3x16A hinta **12⁸⁰ €/kpl**, **AH 332** 3x32A hinta **14⁴⁰ €/kpl**

GE hiljaiset modulikontaktorit DIN-kiskoon sivulta 96

Max 400 V. Hurinaton kontaktori DIN-aukkoon.
Kelat ovat mallia AC/DC eli toimivat sekä tasa- että vaihtovirralla.

KON 24 A 230V 24A tilantarve 2 mod. 4-sulk. kosketinta **17⁹⁰ €/kpl**

GE DIN-mitoitetut moottorisuojakytimet DIN-kiskokiinnityksellä hinnaston sivulta 78.

Kytkimessä on magneettinen oikosulkusuosa ja terminen ylikuormasuosa.
Käyttö: 3-vaihemmoottorin suojakytimenä. Sopii SMS-koteloon, DIN-kiskokoteloon tai kesukseen. Leveys 44 mm. 400 V.

SMS 0.16 säätöalue 0,1-0,16A, **SMS 0.25** säätöalue 0,16-0,25A,
SMS 0.4 säätöalue 0,25-0,4A, **SMS 0.63** säätöalue 0,4-0,63A
SMS 1 säätöalue 0,63-1,0A, **SMS 1.6** säätöalue 1,0-1,6A
SMS 2.5 säätöalue 1,6-2,5A, **SMS 4** säätöalue 2,5-4,0A
SMS 6.3 säätöalue 4,0-6,3A, **SMS 10** säätöalue 6,3-10A
SMS 16 säätöalue 10-16A, kaikkien ylläolevien hinta **22 €/kpl**
SMS KOT roiskevesitiivis kotelo yllä oleville IP55 **9⁵⁰ €/kpl**

GE kontaktorit DIN-kiskoon. 400 V (690V) sivulta 80.

GE kontaktorit ovat erityisen hyviä vaativaakin teollisuuskäytöön.

GE KON 4 SU kela ~230V 25A AC3 4 kW **10⁴⁰ €/kpl**
GE KON 5 SU kela ~230V 25A AC3 5,5 kW **11⁹⁰ €/kpl**
GE KON 7 SU kela ~230V 32A AC3 7,5 kW **14⁹⁸ €/kpl**
GE KON 11 kela ~230V 45A AC3 11 kW **21⁸⁰ €/kpl**

Hinnastomme sivulta 80 löydät tarketiedot ja hinnat varastoimistamme GE kontaktoreista **aina 1250 A asti**.

AEG minikontaktorit DIN-kiskoon. Tilantarve 2,5 moduulia 400 V. AEG minikontaktori on ns. vaakavetoinen. Se tekee kontaktorista erittäin hiljaisen ja matalan. Mahtuu suoraan DIN-mitoitetuissa koteloissa peitekannen alle! AEG minikontaktori ei saa apukosketimia.

MINI SU kela ~230V, 4 sulkeutuva kosketinta 16A AC3 3 kW **7⁹⁸ €/kpl**
MINI AV kela ~230V, 1 avautuva ja 3 sulkeutuva kosk. 16A AC3 3 kW **8²⁰ €/kpl**

Huom. tässä ilmoituksessa esitettyjä hintoja edullisemmat täyden pakkausen yksikkö-hinnat löytyvät suoraan hinnastomme keltaisesta hintasarkeesta.

Finnparttia
Joutnantie 76, 25500 PERNIÖ
puh 02 72 72 00, www.finnparttia.fi

VASAMA 1 / 2013 • 23

KÄSIEN SUOJAAMISEN MESTARI

■ **TEGERA®**
by ejendals

TEGERA® 9105

TEGERA® 629

TEGERA® 290

TEGERA® käsineet ovat erittäin korkealaatuisia. Niiden tarkoituksena on suojata tärkeimpiä apuvälineitämme – käsiä – joita tarvitsemme joka päivä! Siksi meidän on pidettävä niistä huolta mahdollisimman hyvin.

ejendals
SUOJAA KÄDET JA JALAT

Ejendals on vuonna 1949 perustettu perheyritys. Me olemme erikoistuneet tuotteisiin, jotka suojaavat käsiä ja jalkoja. Olemme alamme johtavia yrityksiä Euroopassa ja olemme tehneet Jalaksen kanssa yhteistyötä jo vuodesta 1983. Lisätietoa saat www.ejendals.com josta löydät koko valikoimamme, tai soita meille numeroon **06-2146 111**.